

LAVALLINEN PIKKU NAISIA

Lavastus ja tarpeisto
Pikku naisia -näytelmään

LAB-Ammattikorkeakoulu
Muotoiluinstituutti
Muotoilun koulutusohjelma
Sisustusarkkitehtuuri ja
kalustemuotoilu

Nikita Jelisejeff

Opinnäytetyö
42 sivua
Kevät 2023

Tiivistelmä

Opinnäytetyöni aiheena on lavastustyö, jonka toteutin Keravan Vekarateatterille Pikku naisia -kesäteatterinäytelmään. Projektin lähtökohtana oli oma halu syventää osaamistani suunnittelijana sekä laajentaa sisustusarkkitehdin osaamista perinteisen tilasuunnittelun ulkopuolelle.

Tavoitteena oli luoda näytelmän käsikirjoitukseen ja tarinan maailmaan sopiva lavastus, joka mahdollistaa koko perheelle vaivattoman ja helposti seurattavan teatterielämyksen.

Toteutin lavastustyön keräämällä ensin tietoa tarinasta, sen tapahtumista ja aikakaudesta, johon tarina sijoittui. Tämän jälkeen aloitin suunnittelutyön ja toteutuksen vaiheet.

Lavastus toteutui annettujen resurssien puitteissa ja oli toimiva. Opin lavastustyötä tehdessäni lavastamisen prosessin eri vaiheineen, kokonaisuuksien hallintaa ja ongelmanratkaisutaitoja. Produktion myötä myös ammattillinen osaamiseni vahvistui.

Avainsanat:

lavastus, lavastussuunnittelu, teatteri, skenografia

Abstract

The subject of my thesis is the staging work I did for Vekarateatteri's summer theater play Little women in Kerava. The starting point of the project was my own desire to deepen my skills as a designer and to expand the skills of an interior architect beyond traditional space planning.

The goal was to create a staging suitable for the script of the play and the world of the story, which enables an effortless and easy-to-follow theater experience for the whole family.

I carried out the staging work by first gathering information about the story, its events and the era in which the story took place. After this, I started the design work and the implementation phases.

The staging was realized within the given resources and was functional. While doing stage work, I learned the stage process with its different stages, overall management, problem solving skills, and my professional skills were strengthened.

Keywords:

staging, stage design, theater, scenography

Sisältö:

1. Johdanto	1	
2. Teatterilavastus	2	
2.1. Mitä teatterilavastus on?		2
2.2. Teatterilavastuksen prosessi		3
2.3. Teatterilavastuksen synty ja historia Euroopassa		4
3. Suunnittelun lähtökohdat	6	
3.1. Pikku naisia -tarina		6
3.2. Vekarateatteri ja ohjaajan toiveet		7
3.3. Suunnitelman ja toteutuksen resurssit		8
3.4. 1800-luvun tyyliuuntauokset Pohjois-Amerikassa		8
3.5. Muita Pikku naisia -näytelmän lavastuksia referensseinä		10
3.6. Suunnitelma ulkoilmateatteriin		12
3.7. Sisustusarkkitehdin osaamisen hyödyntäminen lavastussuunnittelussa		12
3.8. Lavastuksen vastuullisuus		13
4. Teatteritilan kokonaissuunnittelu ja aikataulu	14	
4.1. Käsikirjoituksen tarkastelu		14
4.2. Lavan suunnittelu ja toteutus		14
4.3. Kiinteiden lavasteiden suunnittelu ja toteutus		17
4.4. Visuaaliset yksityiskohdat kiinteissä Lavasteissa		20
4.5. Tarpeisto ja irtaimisto		23
4.6. Produktion aikataulu		23
5. Pikku naisia -näytelmän tapahtumapaikkojen lavastaminen	26	
5.1. Marchin perheen koti		26
5.2. Marchin tädin koti		29
5.3. Herra Laurencen koti		31
5.4. Muut tapahtumapaikat ja ulkokohtaukset		33
6. Lavastuksen toimivuus	35	
6.1. Palautteet		35
6.2. Kokemus lavastuksen suunnittelusta		36
7. Lähteet	38	
Jälkisanat	42	

1. Johdanto

Tämä opinnäytetyö on matka intohimon ja unelmien löytämiseen, sekä oman ammattiosaamisen hyödyntämistä, soveltamista ja laajentamista teatteriproduktiossa. Kyseessä on toiminnallinen opinnäytetyö, jossa avaan Pikku Naisia -kesäteatterin lavastuksen lähtökohtia sekä suunnittelu- ja toteutusprosessia.

Pääsin kesällä 2022 mukaan Keravan Vekarateatterin Pikku naisia -näytelmään vanhimman siskon Megin rooliin. Näytökset sijoituivat kesäkuusta elokuuhun. Produktiolla ei ollut tiedossa lavastajaa. Esitin kiinnostukseni lavastukseen, sillä näin siinä mahdollisuuden laajentaa osaamistani sekä päästä kokeilemaan minulle uudenlaista tilasuunnittelua. Sovimme ohjaaja Rebekka Palanteen kanssa, että minä lavastan näytelmän osana opinnäytetyötäni. Olin, ja olen edelleen tästä todella innoissani. Näytelmä oli kiinnostava ja meillä oli koko produktion ajan mahtava ja motivoitunut työryhmä.

Olen ollut kiinnostunut näyttelemisestä jo jonkin aikaa, ja tehnyt sitä satunnaisesti harrastaen. Saatuaani roolin Pikku naisia -näytelmästä, ajattelin, että näytelmän lavastaminen kruunaisi kaiken – saisin luoda puitteet näytelmälle sekä päästä kokemaan ne itse näyttelijänä.

Suunnittelun aloittaessani tavoitteenani oli luoda lavastus, joka toimisi hyvin sekä näyttelijöiden, katsojien että resurssien näkökulmasta. Roolin opettelemisen lisäksi perehdyin näytelmän aikakauteen, tilaajan toiveisiin, lavastuksen toteuttamisen reunaehtoihin sekä tilan ja illuusion luomisen perusteisiin lavastuksen keinoin. Työssäni pohdin miten ja millä keinoin luodaan toimiva tilakokonaisuus näyttelijöille: Tila, joka tukee ja helpottaa eläytymistä rooliin.

Ensimmäisessä luvussa taustoitan teatterilavastusta, sen prosessia ja historiaa. Toisessa ja kolmannessa luvussa käyn läpi suunnittelutyön lähtökohtia ja kerron suunnitteluprosessista. Lopuksi esittelen toteutunutta lavastusta ja käyn läpi sen toimivuutta.

Edessäni oli hyppy tuntemattomaan. Ja mitä vielä tulisinkaan kokemaan, kun pienen budjetin teatteriproduktio pääsisi vauhtiin...

2. Teatterilavastus

2.1. Mitä teatterilavastus on?

Esityksen visuaalinen ilme näkyy lavastuksessa. Lavastus kertoo katsojalle tapahtumapaikan ja sen, sijoittuvatko tapahtumat todelliseen vai mielikuvitusmaailmaan, mielenmaisemaan vai niiden sekoitukseen. Lavastuksesta voi tulkita myös ajankohdan, johon esitys sijoittuu. Esityksen tapahtumat voivat sijoittua johonkin selvästi tunnistettavaan aikaan, kuten antiikin Kreikkaan, keskiaikaan tai nykyaikaan. Esityksellä ei välttämättä ole yhtä selkeää tapahtumaaikaa, vaan se voi tapahtua useassa eri ajassa. Toisinaan näytelmä voi alunperin olla joltain tietyltä aikakaudelta, mutta se on saatettu esimerkiksi modernisoida tähän päivään, jolloin näytelmässä voi olla piirteitä molemmista ajankohdista. Lavastus peilaa usein näytelmän tunnelmaa. Näytelmä voi olla tunnelmaltaan esimerkiksi ahdistava ja synkkä, tai toiveikas ja iloinen. Näytelmän tyylilaji näkyy usein myös lavastuksessa, ja se voi olla tyyliltään esimerkiksi traaginen, koominen, realistinen, farssi tai minimalistinen. (Teatterimuseo 2023.)

Laura Gröndahl (2012, 120–121) kirjoittaa, että lavastajan työ on tilan jäsentämistä ja esityksen visuaalisen dramaturgian suunnittelua. Koska lavastustyö tapahtuu erilaisten silmin havaittavien, materiaalisten ratkaisujen avulla, ovat myös kuvataiteellinen osaaminen ja käsityötaidot oleellisia taitoja lavastajalle. Gröndahlin mukaan lavastuksen taiteelliset ja sisällölliset merkitykset syntyvät kuitenkin vasta elävän esityksen mukana. Lavastus on siis lähtökohtaisesti olemassa vain osana esitystä. Gröndahl kirjoittaa, että usein kuuleekin sanottavan, että hyvää lavastusta ei huomaa. Mitä paremmin väline toimii, sitä vähemmän kiinnitämme siihen huomiota.

Gröndahlin (2012, 121) mukaan lavastus tuottaa katsojalle “välittömän moniaistisen havainnon ympäröivästä tilasta ja määrittää näin koko esityksen vastaanottamisen tapaa.” Esitys ei siis ole koettavissa samanlaisena ilman siihen kuuluvaa lavastusta. Lavastus ei ole vain passiivinen osa näyttämö tapahtumaa, vaan muodostaa aktiivisesti perustan esitykselle ja esityskokemuksen merkityksellisyydelle.

Teatterimaailmassa lavastajasta saatetaan käyttää myös nimitystä skenografi. Skenografiaan voidaan lukea kuuluvaksi tilasuunnittelun lisäksi myös puku- ja valosuunnittelu. Tieteen termipankki (2023) määrittelee skenografian tarkoittavan visuaalisen kuvan, valon ja tilan dynaamista yhdistelmää, joka sisältää myös näyttämötekniikan. Keskeisimpiin skenografian elementteihin kuuluvat kohtauksen ympäristö, esineet, asut, valo ja ääni. Koska skenografia keskittyy nimenomaan esitykseen, myös tilan ja ajan käsitteet ovat siinä keskeisiä. Näitä edellä mainittuja elementtejä tarkastellaan suhteessa tekstiin, esiintyjiin, tilaan ja yleisön sijaintiin. (McKinney & Butterworth, 2009.)

2.2. Teatterilavastuksen prosessi

Lavastusta suunniteltaessa ensimmäisenä paneudutaan käsikirjoitukseen ja tarinaan. Suunnittelutyössä huomioidaan kaikki tarvittavat tapahtumapaikat sekä tarpeisto, jota näytelmän aikana tarvitaan. (Dills 2018a.) Suunnittelua aloittaessa on tutustuttava ennakkoon fyysiseen näyttämö tilaan. Tietoisuus esitystilän muodoista ja rakenteesta on tärkeää, sillä ne määrittelevät tilan, jossa suunnittelija työskentelee. Lavastajan tehtävä on varmistaa, että kaikki yleisössä näkevät näytelmän tarpeelliset tapahtumat, ja että kukaan yleisössä ei näe mitään, mitä heidän ei ole tarkoitettu näkevän. (Wolf & Block 2013, 10–11.)

Seuraavaksi Dills (2018a) kehottaa käymään havainnot läpi ja piirtämään niistä mieleen tulevia näkymiä. Piirrokset voivat olla hyvin pieniä ja nopeasti tehtyjä luonnoskuvia, ja niiden tarkoitus on välittää eri tunteita ja tilanteita. Tässä vaiheessa olisi hyvä tehdä raakamalli jostain näytelmästä parhaiten kuvaavasta näkymästä. Mallin voi toteuttaa vaikkapa muropaketista ja teipistä. Kun kasassa on pieniä piirroksia ja kolmiulotteinen malli, on hyvä keskustella työryhmän kanssa ideoista ja kuulla heidän ajatuksiaan. Usein parhaat ideat ja suunnitelmat syntyvät työryhmän kesken.

Tämän jälkeen Dills (2018a) kehottaa piirtämään tarkempia lavanäkymiä sekä rakentamaan yksityiskohtaisen pienoismallin lavastuksesta. Tässä vaiheessa piirrokset ja malli ovat vielä yksivärisiä, osoittaen vasta lavan muodot. Dills kutsuukin tätä pienoismallia ”valkoiseksi malliksi”. Vielä ennen lopullista lavasteiden rakentamista on Dillsin mukaan hyvä rakentaa tarkka realistien pienoismalli, jossa on muotojen lisäksi värit ja tekstuurit. Tämän mallin pohjalta lavasteiden rakentajatiimi aloittaa työn.

Lopuksi näyttelijät pääsevät harjoittelemaan lavasteissa. Tässä vaiheessa ohjaaja ja näyttelijät löytävät usein jotain muutettavaa lavastuksissa, ja tällöin lavastajan tulee vastata heidän tarpeisiinsa. Viimeisenä noin viikkoa tai kahta ennen ensi-iltaa lavastaja näkee lopputuloksen, esimerkiksi äänen ja valojen kanssa. Lavastustyö ei ole kuitenkaan ohi ennen kun esirippu nousee. (Dills 2018a.)

Kuva 1. (Dills 2018b)

Kuva 2. (Dills 2018c)

Kuvat 1. ja 2. Romeo ja Julia -näytelmän lavastuksen suunnitteluprosessin eri vaiheista Bostonin yliopistosta (Dills 2018b; 2018c).

2.3. Teatterilavastuksen synty ja historia Euroopassa

Ihmiset ovat esiintyneet, laulaneet ja tanssineet ympäri maailman aikojen alusta asti. Alun perin näillä esityksillä tai rituaaleilla pyrittiin esimerkiksi lepyttämään jumalia ja varmistamaan hyvä onni sadon suhteen. Tämänkaltaisissa tapahtumissa ei ollut selvää eroa esiintyjien ja katsojien välillä. Vähitellen erityistaitoja omaavat esiintyjät alkoivat erottua muista, ja esitystilanne, jossa ovat katsojat ja esiintyjä(t), alkoi muotoutua. (Räsänen 2011.)

Varhaisimpia esityspaikkoja ovat olleet piha-alueet ja tasangot, kirkot ja torit. Vähitellen esimerkiksi pantomiimi-, tarinankerronta- ja teatteriesityksille alettiin kehittää omia esiintymisareenoita. Antiikin Kreikan teatterissa jo 400 eaa. käytettiin areenoilla rooliasuja ja lavastuksia illuusion tehokeinona. (Räsänen 2011.) Lavan taustana toimi rakennelma, jossa muun muassa näyttelijät vaihtoivat rooliasujaan (Grönholm 1988, 10). Lavastuksen tärkeimpinä elementteinä voisi mainita kärryt, joilla kuljetettiin lavan halki erilaisia lavaste-elementtejä, sekä vinssin, jolla saatiin näyttelijä nostettua ilmaan (Räsänen 2011). Roomalainen teatteri kehitti lavalle sivulta työnnettävät lavasteseinät, joita sai vaihdettua esityksen aikana kätevästi. Rooman teattereissa käytettiin myös nostolaitteita, ja tällöin tuli ensimmäistä kertaa käyttöön esirippu. (Grönholm 1988, 15, 16.)

Teatterirakennusten kehitys pysähtyi Rooman valtakunnan hajotessa liki tuhanneksi vuodeksi (Grönholm 1988, 17–18). Tähän oli syynä myös muunmuassa yhteiskunnan huonot olot sekä kirkon vastustus (Räsänen 2011). Kristillinen kirkko vastusti teattereita, sillä antiikin ajan draamat perustuivat mytologiaan sekä monijumalaiseen uskontoon. Kirkko halusi itse luoda pohjan kristilliselle teatterille ja näin raamatun kertomuksia alettiin esittää kansankielellä yleisölle kirkoissa. Keskiajalla yleisölle tarjoiittiin kiinnostavia efektejä näyttämöllä, kuten vettä virtaava joki, tai suitsutettu tuli ja savu, jotka kuvastivat helvettiä. (Grönholm 1988, 17–18.)

Kun talous alkoi kehittyä 1400–1500-luvuilla ja kiinnostus elämää ja maallista kauneutta kohtaan lisääntyi, ympäri Eurooppaa rakennettiin lukuisia teattereita. Renessanssiteatterit olivat katettuja, perspektiiviä korostettiin maalatuin lavastein ja lavasteiden vaihdot tehtiin esiripun takana. Katetun näyttämön ja katsomon takia teattereihin tarvittiin soihduin ja öljylampuin tehty keinovalaistus, joka synnytti uuden tieteen ja taiteen - skenografian. (Grönholm 1988, 19–20.)

Kehitys eteni eri tavoin eri maissa. Englantilaiset loivat niin kutsutun elisabetiaanisen teatterin, joka oli rakennettu useampaan kerrokseen. Siinä oli yksinkertainen näyttämö, lavastuksia käytettiin vain vähän, suurimmaksi osaksi vain rekvisiittaa. Näytelmän tekstistä kävi ilmi vuorokaudenaika ja näytelmän tapahtumapaikka. (Grönholm 1988, 20–21.)

1700-luvulla barokkiteatterissa lava oli kalteva, ja siinä oli perspektiiviksi maalatut kulissit perspektiivivaikutelman lisäämiseksi. Litteiden lavasteiden ja maalattujen kulissien vaihdot tehtiin lavastenostimin. Kynttilöiden ja öljylamppujen valotehoa vahvistettiin peilein, joka mahdollisti myös valojen suuntauksen. (Grönholm 1988, 21–22.)

Teatterilavastuksen historia on pitkä ja vaiherikas, ja on nähtävissä, että teatterin ja lavastustaiteen kehitys on kulkenut käsi kädessä ympäröivän maailman kehityksen kanssa. On väistämätön fakta, että tieteellisiä löydöksiä ja teknisiä oivalluksia on hyödynnetty teatteriesityksissä läpi historian (Baugh 2013, 2).

3. Suunnittelun lähtökohdat

3.1. Pikku naisia -tarina

Pikku naisia -romaani on yhdysvaltalaiskirjailija Louisa May Alcottin (1832–1888) läpimurtoteos vuodelta 1868. Tarina sijoittuu 1800-luvun Amerikkaan, jossa rahansa menettänyt Marchin perhe elää hienostoalueella Massachusettsissa. Tarina on dramatisoitu näytelmäksi vuonna 2016. Näin näytelmä esiteltiin katsojille Vekarateatterin Facebook-sivuilla:

“Pikku naisia -näytelmä on Louisa May Alcottin romaaniin pohjautuva tapahtumarikas kertomus Marchin perheestä, johon kuuluu rouva March, herra March, talonhoitaja Hanna sekä siskokset vanhimasta nuorimpaan, Meg, Jo, Beth ja Amy. Perhettä koettelee vaikeat ajat, kun perheen isä on lähtenyt sotilaspapiksi rintamalle ja talonpito pyörii kokonaan naisvoimin. Näytelmä käsittelee sisarusten matkaa kohti aikuisuutta. Esitys sopii perheen pienimmille kuin vanhemmille. Louisa May Alcottin kirjan pohjalta dramatisoinut Hannu Tuisku. Ohjaaja Rebekka Palanne.” (Vekarateatteri 2022.)

Pikku naisia -romaani on Alcottin suosituin teos, ja romaanin menestyksen johdosta hänestä tuli yksi 1800-luvun ja 1900-luvun alun merkittävimmistä amerikkalaiskirjailijoista. Alcott loi teoksiinsa värikkäitä ja samaistuttavia hahmoja, erityisesti vahvoja naishahmoja ja sankarittaria. Alcott tunnettiin elämänsä ajan myös naisten oikeuksien puolestapuhujana ja naisten aseman edistäjänä. Pikku naisia -romaaniin Alcott otti inspiraatiota omasta elämästään ja perheestään. (Norwood 2017.)

Kuva 3. Pikku naiset Meg, Jo, Amy ja Beth elokuvassa “Little women” 2019 (Webb 2019a).

3.2. Vekarateatteri ja ohjaajan toiveet

Vekarateatteri on taiteen perusopetusta tarjoava teatteri- ja ilmaisukoulu, joka järjestää myös kursseja ja koulutuksia. Vekarateatterin toiminta on alkanut Keravalla vuonna 1990. Pikku naisia -näytelmä oli Vekarateatterin kesän 2022 kesäteatterinäytelmä, joka oli suunnattu seitsemästä ikävuodesta ylöspäin olevalle yleisölle. (Vekarateatteri 2023.) Näytelmän rooleihin oli avoin haku, joten näyttelemään saattoivat hakea kaikki teatteria harrastavat.

Vekarateatteri sijaitsee 1900-luvun alussa rakennetussa hirsitalossa Keravan keskustassa. Rakennuksen piha-alueen vieressä kulkee vilkas autotie, josta kuuluu moottoriajoneuvojen ääniä pihalle. Kesällä pihan vanhat puut siivilöivät auringonvaloa ja kasvit ovat runsaan vehreät.

Elävä esitystila koostuu katsomosta ja näytelmätaphtumaan valitusta tilasta, oli se sitten teatterirakennus tai joku muu tila. Näytelmän tapahtumapaikka vaikuttaa visuaalisen maailman muotoutumiseen, ja sen tilallinen kokemus on tärkeä niin katsojille kuin tekijöillekin. (Hirvikoski 2017b.)

Näytelmän ohjaaja Rebekka Palanne toimii Vekarateatterissa opettajana. Kesän 2022 Pikku naisia -näytelmä oli hänen ensimmäinen suurempi ohjaustyö. Pikku naisia -teatteriesitykset suunniteltiin esitettävän piha-alueella, jossa sijaitsee katsomo, mutta ei valmista lavaa. Piha on kalteva ja jokseenkin kivikoinen, jonka vuoksi päätettiin rakentaa kiinteä lava pihalle katsomon eteen.

Ohjaaja on lavastajan tärkein yhteistyökumppani, ja heidän välinen vuoropuhelu on tärkeää. Ohjaajan kanssa käydyt keskustelut avaavat esityksen tavoitteita ja esitykseen liittyvät ideat usein syntyvät yhteistyössä. (Hirvikoski 2017a.) Koko produktion ajan ohjaustyö ja lavastus kulkivat käsi kädessä, ja oli tärkeää, että yhteistyö oli välitöntä ja avointa. Työn edetessä oli tärkeää, että minä lavastajana olin selvillä ohjaajan näkemyksistä, jotta lavastuksessa toteutuu ohjaajan toiveet. Ja samoin ohjaajan oli tärkeää olla tietoinen siitä, millainen lavastuksesta oli tulossa.

Kävimme aikaisessa vaiheessa läpi Palanteen toiveita lavastukseen liittyen. Toiveena oli, että näyttelijöille luodaan fyysisesti toimiva lavastus, jonka kanssa voi näytellä ilman pelkoa siitä, että lavasteet menevät rikki tai eivät kestä. Lavastukselta Palanne toivoi myös sitä, että se kunnioittaa kyseistä aikaa ja tuo epookin eloon. Tärkeää toteutuksessa oli myös ekologisuus. Lopuksi Palanne summasi, että "lavastuksen on tarkoitus inspiroida näyttelijöitä ja olla kaunis luodessaan Pikku naisten kauniin tarinan eloon".

Iso osa näytelmän visuaalisesta tunnelmasta syntyi lavastuksen lisäksi puvustuksen kautta. Puvustuksen suunnitteli ja toteutti Renne Lehto. Näytelmä sisälsi myös äänisuunnittelua, josta vastasi Petteri Haikonen ohjaajan avustuksella. Lisävaloa kaivattiin elokuun pimeneviin iltoihin viimeisiin näytöksiin. Valaistuksesta vastasi Vekarateatterin toiminnanjohtaja Marko Kokko.

Kuva 4. Vekarateatterin kesäinen pihapiiri vuonna 2022 (Vekarateatteri 2023a).

3.3. Suunnitelman ja toteutuksen resurssit

Pikku naisia -näytelmä rahoitettiin sen omilla lipputuloilla. Produktion budjetti oli hyvin minimaalinen. Sain Vekarateatterin toiminnanjohtajalta lavastuksen budjettiarvioksi 500 euroa. Tämän tulisi sisältää maalit ja maalausvälineet sekä kaiken tarpeiston huonekaluista teeastiastoon. Oli siis hyödynnettävä kekseliäisyyttä, kierrätysmateriaaleja ja niiden uusiokäyttöä, jotta saisi visuaalinen ilmeen toimivaksi ja ajanmukaiseksi mahdollisimman edullisesti.

Produktio toteutettiin lähes kokonaan näyttelijöiden tekemällä talkootyöllä. Tämä tiivisti porukkamme yhteishenkeä, ja meille syntyikin tavoitteellinen yhdessä tekemisen meininki.

3.4. 1800-luvun tyyliuuntaukset Pohjois-Amerikassa

Pikku naisia -näytelmän tapahtumat sijoittuvat kuvitteelliselle hienostoalueelle Massachusettsin osavaltioon, joka sijaitsee Yhdysvaltain länsirannikolla Uudessa-Englannissa. Kirjan tapahtumien aikaan 1860-luvulla maassa jylläsi sisällissota.

1800-luvun puolenvälin aikoihin viktoriaanisiet vaikutteet levisivät Yhdistyneestä kuningaskunnasta Atlantin yli myös Yhdysvaltoihin (Victorian era 2011a; 2011b). Uudessa-Englannissa eurooppalaiset vaikutteet näkyivät erityisen runsaana, johtuen muun muassa eurooppalaisten maahanmuuttajien suuresta määrästä (Global Boston 2016). Viktoriaaninen arkkitehtuuri on yläkäsiet erilaisille tuohon aikaan vallinneille arkkitehtoonisille tyyliuuntauksille (Victorian era 2011b). Yhdistävänä tekijänä viktoriaanisille rakennus- ja sisustustyylielle olivat kertaustyyliet ja historismi, joilla tarkoitetaan varhaisempien historiallisten tyylien jäljittelyä (Craven 2019).

Yhdysvaltojen arkkitehtuurissa 1800-luvun puolella välissä viktoriaanisesta tyyliin siirtyminen jalansijaa saivat erityisesti italialainen arkkitehtuuri (Italianate architecture), ns. tikkutyylillä (Stick style) sekä toisen keisarikunnan ajan barokki, jota kutsuttiin myös Napoleon III:n tyyliksi (Second Empire / Napoleon III style) (Victorian era 2011b; Craven 2019).

Tyypillisiä viktoriaanisen tyylin elementtejä sisustuksessa olivat esimerkiksi tapetit, ja niissä erityisesti kukka- ja lehtikuviot. Tavanomaista oli myös vahvojen värien – kuten metsänvihreän, rubiinipunaisen sekä tummansinisen – käyttö. Tyypillisesti huonekalut olivat voimakkaasti veistettyjä, ja esimerkiksi nojatuolit ja sohvot olivat vahvasti täytetty. Viktoriaaniseen tyyliin kuuluivat myös rehevästi kuvioitut kankaat sekä voimakkaan väriset samettikankaat. Ikkunat oltiin usein käsitelty ylellisin lasimaalauksin, ja lattialaatat olivat kuvioituja. Takat olivat koristeellisia ja näyttäviä. (National Trust UK 2022.)

Kuva 5. Sisustus Bellingham-Cary Housesta, Chelseasta 1800-luvun Massachusettsissa (Folshom 2023).

Kuva 6. Sisustuskuva Francis Peabody Housen sisääntuloaulasta, ”The Lindens”, Danvers, 1800-luvulla Massachusettsissa (Frank Cousins Art Co 2023).

3.5. Muita Pikku naisia -näytelmän lavastuksia referenssinä

Pikku naisia -elokuvat vuosilta 1994 ja 2019:

Molemmat Pikku naisia -elokuvat pohjautuvat Louisa May Alcottin romaaniin, jonka pohjalta näytelmäkin oli käsikirjoitettu. Katsoin molemmat elokuvat ja tunnustelin niissä kuvattua tunnelmaa ja visuaalista maailmaa. Otin elokuvista inspiraatiota esimerkiksi tapetteihin, huonekaluihin ja kattaukseen.

Kuva 7. Marchin perheen olohuone elokuvassa 2019 (Webb 2019b).

Kuva 8. Vanhin sisko Meg tanssiaisissa vuoden 1994 elokuvassa (Columbia Pictures, 2019).

Pikku naisia -näytelmän lavastuksia maailmalta:

Pikku naisia -romaanista on tehty lukuisia näytelmiä ja musikaaleja ympäri maailmaa harraste-, opiskelija- ja ammattiteattereissa. Olen poiminut kolme esimerkkiä visuaalisesta tarinan tulkinnasta eri puolilta maailmaa.

*Kuva 9.
Musikaali,
Marylandin
yliopisto,
Yhdysvallat,
2021 (Andrews
2021).*

*Kuva 10.
Teater Salihara,
Etelä-Jakarta,
Indonesia.
Musikaaliesitys
vuodelta 2022.
(Paputungan
2023.)*

*Kuva 11.
Park theatre,
Lontoo, 2021
(Raith 2021).*

3.6. Suunnitelma ulkoilmateatteriin

Lavastuksen toteuttaminen ulkotilaan vaikutti moneen lavastuksessa huomioitavaan asiaan. Materiaalien ja rakenteiden tuli kestää vaihtuvia sääolosuhteita kuten sadetta, aurinkoa ja tuulta. Ulkona liikkuvien eläinten mahdollisesti aiheuttama rakenteellinen vahinko tuli myös huomioida. Ulkona esiintyessä täytyy myös varmistaa, että kulkureitit ja puitteet olivat mahdollisimman turvalliset, eikä kulkureitillä ollut esimerkiksi juurakoita tai kiviä, joihin voi kompastua. Lisäksi merkittävä huomioon otettava asia oli mahdolliset varkaudet ja ilkivalta. Irtaimiston tuli olla liikuteltavissa, sillä sitä ei voinut jättää lavalle esitysten välillä.

Lavastuksen rakenteiden maalaamiseen käytettyjen maalien tuli olla vedenkestäviä sateen vuoksi. Sadepäivien varalle täytyi suunnitella sateensuojan mahdollisuus kulissien taakse sekä katsomon ylle.

Ulkoilmassa esiintyminen vaikutti myös valaistussuunnitteluun. Kesä-heinäkuussa ulkona oli niin valoisaa, ettei valoja voitu käyttää lavastuksen tehokeinona. Päivänvalo loi lavastukseen erilaisen ulottuvuuden. Toisaalta elokuun pimenevissä illoissa valastus oli tarpeen. Näyttämön yllä ei ollut myöskään kattoa, minkä vuoksi mitään ei voinut ripustaa näyttämön päälle.

3.7. Sisustusarkkitehdin osaamisen hyödyntäminen lavastussuunnittelussa

Sisustusarkkitehdin tavoitteena on luoda tarkoituksenmukaisia, toimeksiantajan ja käyttäjän tarpeisiin sopivia, viihtyisiä toimintaympäristöjä taloudelliset ja ympäristöeettiset näkökohdat huomioon ottaen. Sisustusarkkitehti on toiminnallisuuden, visuaalisuuden ja konseptien kokonaisuosaaja. Luovana ongelmanratkaisijana sisustusarkkitehdin ammattitaitoon kuuluu rakenteiden ja materiaalien tuntemus, yhteistyökyky sekä esteettinen näkemys. (Sisustusarkkitehdit SIO 2023.)

Näyttämöä suunnitellessaan lavastaja ennakoii erilaisten tilaratkaisujen vaikutusta toimintaan. Esimerkiksi mistä tullaan sisään ja mistä mennään ulos? Millaisilla eri tavoilla henkilöt voivat ryhmittyä näyttämölle? Millaisia suhteita roolihahmojen välille saadaan esitykseen syntymään? Millä tavoin näyttelijät liikkuvat tilassa? (Gröndahl 2012, 129.)

Teatterilavastuksen suunnittelussa ja toteutuksessa pääsee hyödyntämään laajalti sisustusarkkitehdin koulutusta. Lavastuksen suunnittelussa tärkeää on tarvekartoitus, tilaajan ja toimeksiantajan huomiointi. Tilan hahmottaminen, jakaminen osiin, kulkukoreografiat sekä dramaturgiset seikat tilaan liittyen tulee ottaa huomioon. Lavastusta tehdessä ja suunnitellessa rakenteiden ja materiaalien ymmärrys, käsittely sekä opitut käsityötaidot ovat isossa roolissa. Kiinteiden rakenteiden sekä irtaimiston sijoittelu visuaalisesti tasapainoiseksi kokonaisuudeksi on tärkeää, mihin sisustusarkkitehdin osaaminen luo valmiudet. Suunnittelutyössä tulee ottaa huomioon toiminnalliset, tekniset ja taloudelliset seikat.

Vastuullisuuden ymmärtäminen ja merkitys suunnittelussa ja toteutuksessa on yksi sisustusarkkitehdin tärkeistä tehtävistä.

3.8. Lavastuksen vastuullisuus

Teatterilavastus on käytössä erityiskohtaisesti eli vain niin kauan, kun kyseisen näytelmän esityksiä on. Useimmiten samat lavasteet ovat esillä suhteellisen lyhyen ajan. Käytön jälkeen lavasteet puretaan, ja seuraavaan lavasteeseen rakennetaan uudet. Teatterirakennuksen koosta riippuu, onko lavasteita mahdollista varastoida ja uusiokäyttää. Tämän takia on mielestäni tärkeää, että suunnittelija kantaa vastuun suunnitelmansa kuormituksesta ympäristöön. Valinnat tulee tehdä harkiten esimerkiksi materiaalien suhteen, ja on pohdittava, miten kiertotalouden tavoitteet parhaiten toteutuisivat.

Kiertotalouden keskeiset tavoitteet ovat luonnonvarojen säästäminen ja materiaalien hyödyntäminen kestävästi ja tehokkaasti. Kiertotaloudessa pyritään siihen, ettei maailmaan tuoteta jatkuvasti lisää tavaroita. Kulutus perustuu palveluiden käyttämiseen omistamisen sijasta, kuten vuokraamiseen, jakamiseen sekä kierrättämiseen. Lopuksi materiaaleja hyödynnetään uusien tuotteiden raaka-aineena tuhoamisen sijaan. (Maa- ja metsätalousministeriö 2023.)

4. Teatteritilan kokonaissuunnittelu ja aikataulu

4.1. Käsikirjoituksen tarkastelu

Käsikirjoitusta tarkkaillessa on selvää, että näytelmässä nousi esiin kolme keskeistä tapahtumapaikkaa. Keskeisin tapahtumapaikka on Marchin perheen koti, jossa asuu neljä siskosta Meg, Jo, Beth ja Amy, heidän vanhempansa rouva ja herra March, sekä perheen palvelijatar Hanna. Marchin perheen kotona tapahtuu paljon ja moni näytelmän henkilö käy vierailulla heidän luonaan.

Marchin perheen naapurissa asuu herra Laurence ja hänen lapsenlapsensa Laurie Laurence, jonka kanssa Jo ja muut sisarukset ystävystyvät. Laurien yhteydessä esittäytyy myös John Brooke, joka on Laurien kotiopettaja. Herra Laurencen ja Laurien luona vierailevat Jo sekä Beth. Tämä oli toinen keskeinen tapahtumapaikka.

Kolmas tarinan keskeisistä tapahtumapaikoista on Marchin tädin koti, jossa Amy ja Jo vierailevat. Marchin tädin kanssa asustaa villakoira Moppi. Tädillä on myös muutama sisäkkö, jotka vilahtavat lavalla tarinan edetessä. Marchin täti ja Herra Laurence ovat hyvin varakkaita, kun taas Marchin perhe on köyhä ja perheen isä on sotilaspappina rintamalla.

Muita tapahtumapaikkoja ovat koulu, sisällissota sekä Marchin perheen köyhän naapuriperheen Hummeliien koti. Lisäksi Meg, Jo, Laurie ja John Brook saavat kutsun uudenvuoden tanssiaisiin erittäin hienon rouva Gardinerin luokse.

Käsikirjoituksessa on hyvin paljon kuvailtua toimintaa eri tavaroiden kanssa. Rekvisiittaa on jokaisessa kohtauksessa runsaasti, ja tarinan kulku ja henkilöiden tarinat kietoutuvat esineiden ympärille.

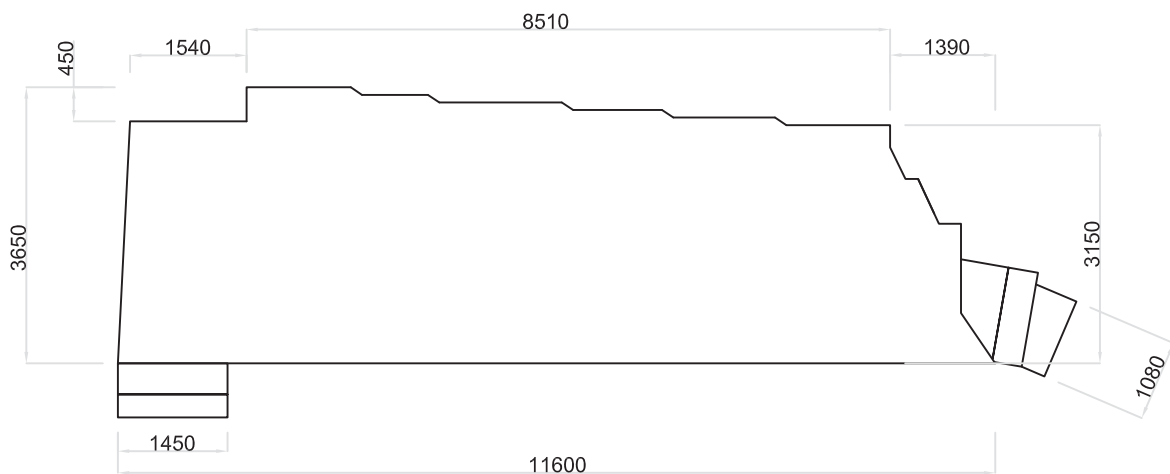
Käsikirjoitus koostui seitsemästätoista kohtauksesta, joista ohjaaja poisti näytelmän pitkän keston vuoksi kaksi kohtausta. Harjoitusten edetessä ohjaaja lisäsi kuitenkin näytelmään produktion näyttelijän käsikirjoittaman loppukohtauksen. Ohjaaja lisäsi myös näytelmän alkuun päähenkilö Jo:n ”kirjoittaman” teatteripätkän, jota näytelmän sisarukset esittivät. Näytelmässä oli yhdeksän kohtausta ennen väliaikaa ja seitsemän väliajan jälkeen.

4.2. Lavan suunnittelu ja toteutus

Vekarateatterin pihalla oli valmiiksi rakennettu katsomo, jonka eteen rinteeseen rakennettiin puurakenteinen lava. Lavan rakensivat Vekarateatterin toiminnanjohtaja sekä muutama produktion näyttelijä. Olin mukana määrittämässä lavan kokoa ja paikkaa. Mitat ja malli määräytyivät kuitenkin hyvin pitkälti maan muodoista, kivistä ja puista. Lava maalattiin Keravan kaupungilta ylijäämä maaliksi jääneellä lattiamaalilla, jonka Vekarateatteri oli saanut.

Kuva 12. Tilannekuva lavan rakennusvaiheesta (Rantanen 2022a).

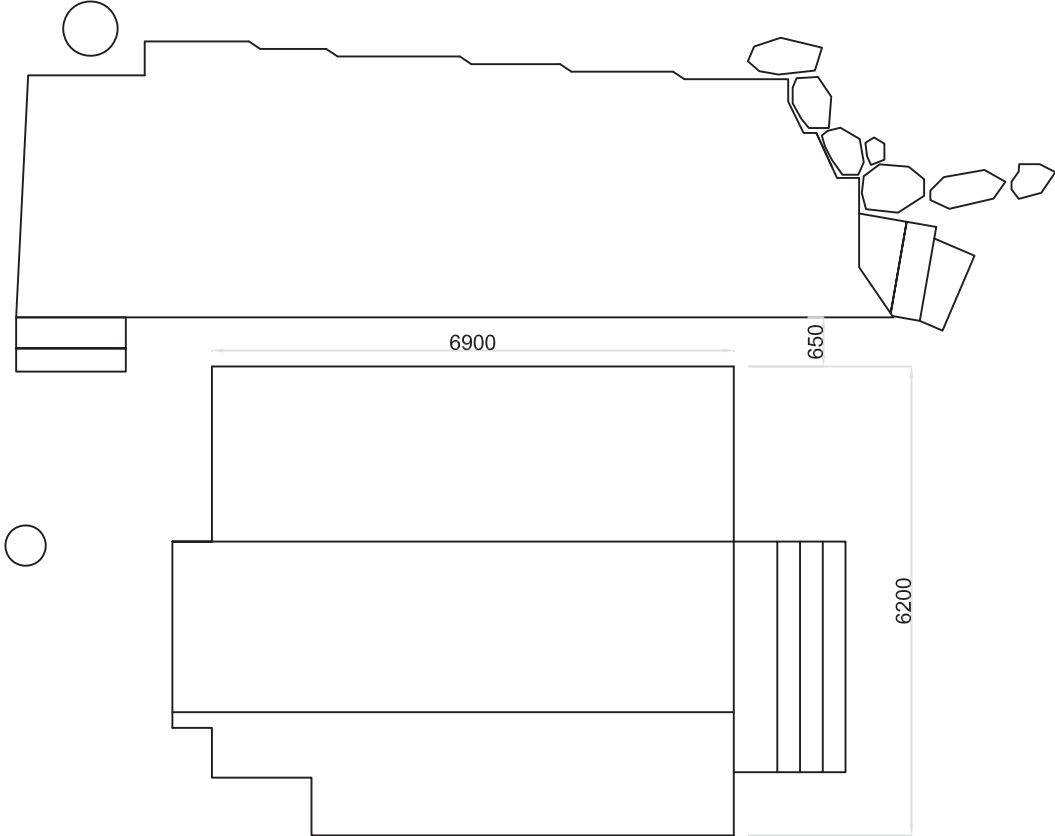

Kuva 13. Mittapiirros lavasta mittakaavassa 1:100.

Arto Pajusen (2013, 7) mukaan näyttämötyypit jaetaan yleisesti näyttämön mallin mukaisesti avoimiin ja suljettuihin näyttämöihin. Avoimissa näyttämöissä yleisö sijoittuu joko näyttämön ympärille kokonaan tai kolmelle näyttämön sivulle. Suljetuissa näyttämöissä on kahdella tai kolmella sivulla näyttämön seinät, ja neljäs sivu on avoin katsojiin päin. Näyttämöaukkoa eli yleisöön päin avoinna olevaa sivua kutsutaankin usein neljänneksi seinäksi. Yleisö katsoo teatteriesitystä yhdestä suunnasta, ja esitys tapahtuu ikään kuin luukussa. Vaikutelmaa lisää myös se, että näyttämön lattia on yleensä korotettu etukatsomoa ylemmäksi. Suljetulla näyttämöllä lavastuksen keinoina käytetään usein katoavaa pistettä, perspektiiviä ja horisonttia.

Kuva 14. Valmis lava juuri maalattuna (Pikku naisia -työryhmä 2022a).

Kuva 15. Mittapiirros katsomosta mittakaavassa 1:100.

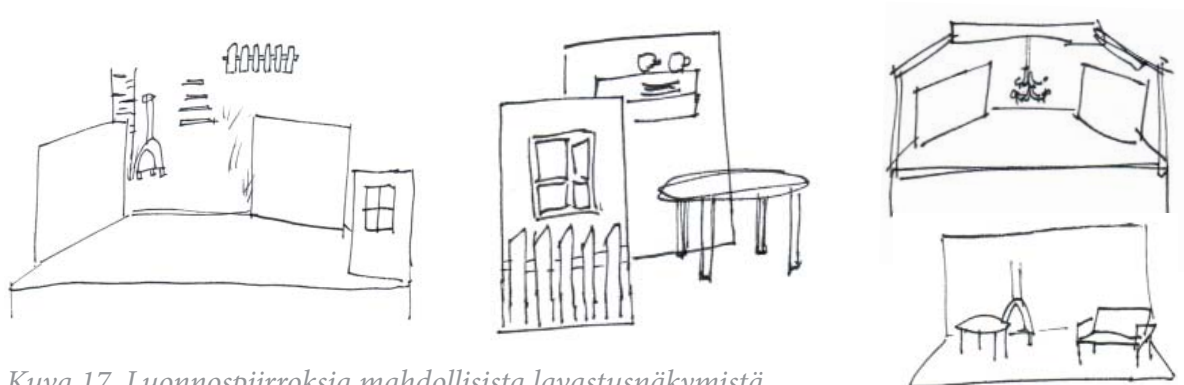
Vekarateatterille rakennettu lava edustaa rakenteensa osalta suljettua näyttämöä. Lavan rakennusvaiheessa oli tärkeää huomioida lavan sijainti suhteessa katsomoon. Koska lavalla tuli tapahtumaan paljon, halusin maksimoida rakenteen leveyden, jotta lavalla olisi riittävästi esiintymistilaa. Vaikka katseluetäisyys oli lyhyt ja katsojalla seurattavaa laajalla alueella, tämä oli kannattava ratkaisu, sillä tilaa lavalla tarvittiin. Mikäli tulevaisuudessa Vekarateatterin näytelmät ovat pienempiä ja tilan tarve vähäisempää, näyttämön rajaavia elementtejä voi tuoda lähemmäs keskialuetta. Tällöin näyttelijöille syntyy tilaa lavasteiden taakse näyttämötason päälle.

4.3. Kiinteiden lavasteiden suunnittelu ja toteutus

Lavalle sijoitettavien pysyvien tapahtumapaikkojen sijaintia tuli harkita huolella. Käsikirjoitusta tarkkaillessani päädyin sijoittamaan lavalle kolme keskeisintä tapahtumapaikkaa pysyvin seinärakentein. Seinät toteutettiin kierrätetystä vanerista ja ne kiinnitettiin lavan rakenteisiin sekä tuettiin kiviharkoin maahan. Lavan vasempaan reunaan tuli lämminhenkinen Marchin perheen koti, jossa näytelmän aikana vietettiin eniten aikaa. Oikeaan reunaan tuli Marchin tädin koti, ja näyttämön etualalla tädin kodin edessä oli Laurencen talon ulkoseinä.

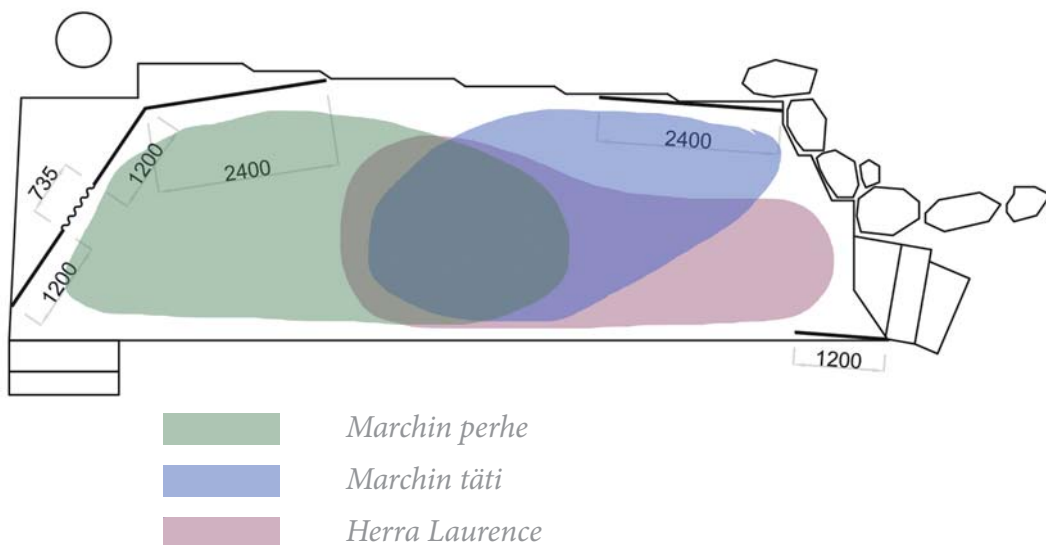
*Kuva 16. Pienoismalli suunnitteluvaiheesta, jonka avulla hahmottelin seinien massoitte-
Visualisoin myös sävy maailmaa.*

Kuva 17. Luonnospirroksia mahdollisista lavastusnäkyistä.

Ihmisen havainnointikyvystä johtuen jotkut näyttämön alueet nousevat merkitykseltään vahvemiksi kuin toiset. Esimerkiksi tyypillisesti kohtauksissa etunäyttämöllä seisova roolihenkilö on yleisölle merkittävämpi kuin näyttämön takaosassa seisova henkilö. Lavastajalla on käytettävissä lukuisia visuaalisia keinoja, joilla jotain tiettyä lavan aluetta voidaan korostaa. Esimerkiksi kallistamalla sivuseiniä sisäänpäin voidaan tapahtumien painopistettä siirtää kohti näyttämön keskipistettä. Sijoittamalla huonekalu tiettyyn pisteeseen voidaan huomio kohtauksessa kohdistaa sinne. Myös käyttämällä näyttämön eri tasoja korkeusuunnassa voidaan korostaa tapahtumien tärkeyttä. (Wolf & Block 2013, 11.)

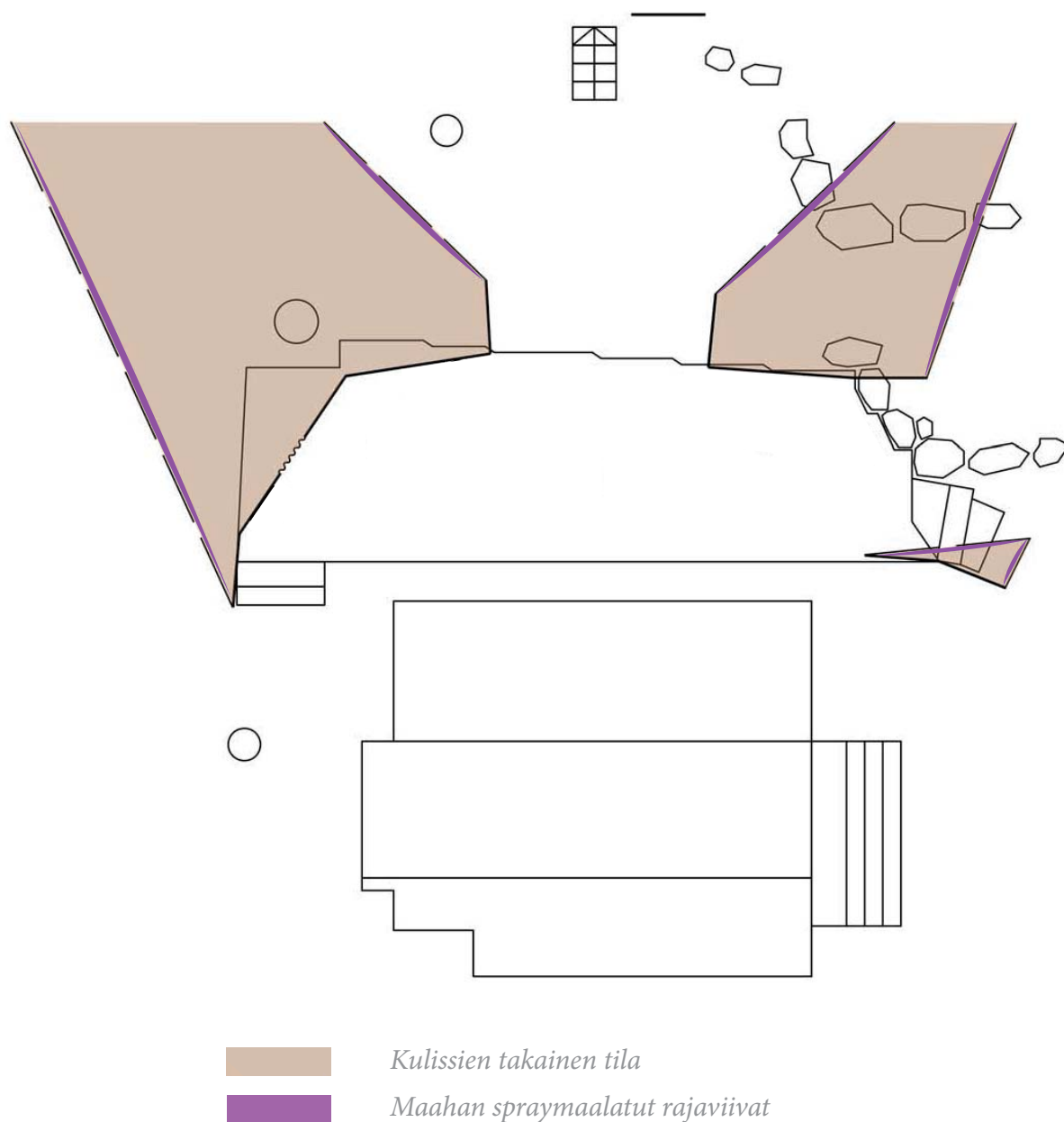
Vaikka kolmelle näytelmän tapahtumapaikoista oli kiinteät lavasteet näyttämöllä, näissä paikoissa tapahtuneet kohtaukset pyrittiin siirtämään mahdollisimman keskelle lavaa, jotta kohtaus kuului ja näkyi kaikille katsomossa. Lavalle kulku määrätti sen, missä paikassa mikäkin kohtaus tapahtui. Seinien asettelussa tuli ottaa huomioon paikkojen suhde toisiinsa niin, että tilaa merkittävimmille tapahtumille oli enemmän. Marchin perheen ja -tädin seinien paikat löytyivät suhtellisen helposti. Suunnitteluvaiheessa pyrin asemoimaan herra Laurencen seinää osittamaan enemmän kohti lavan keskipistettä, jotta myös katsomon vastakkaisesta reunasta näkisi seinän hyvin. Seinän asetteluun kuitenkin vaikutti maaston kivet ja lavalle nousevat portaat.

Kuva 18. Mittapiirros lavan kiinteistä seinärakenteista mittakaavassa 1:100. Kuvassa näkyvät näytelmän lavasteiden kannalta oleelliset seinät. Värialueet kuvastavat kolmen keskeisen tapahtumapaikan sijaintia lavalla ja suhdetta toisiinsa.

Tärkeää oli huomioida myös se, kuinka paljon näyttelijät tarvitsivat takatilaa näytelmän aikana. Hyvin pian harjoituksissa huomasin, että pelkät seinärakenteet eivät tuottaneet näyttelijöille tarpeeksi suojaa kulissien taakse. Lavan takana tapahtui näytelmän aikana kaikenlaista. Siellä vaihdettiin roolivaatteita, järjesteltiin tulevien kohtauksen tarpeista, luettiin käsikirjoitusta, meditoitiin ja keskusteltiin äänettömästi pantomiimin lailla vastaanäyttelijöiden kanssa. Lisäksi siellä tuli olla tilaa rekvisiitille, jota näytelmän aikana kuljetettiin kulisseista lavalle ja takaisin. Lavan ja näyttämön

välimatka oli hyvin lyhyt ja katsomo suhteellisen leveä, minkä vuoksi yleisöä sijoittui laajalle alueelle. Tästä syystä näyttelijöille piti kehittää lisäsuojaa erilaisilla sermeillä.

Kuva 19. Kuvassa näkyvät seinien ja kulissien taakse muodostuvat takatilat, sekä lavan ja katsomon suhde toisiinsa.

Harjoitusten aikana huomasin, että yleisölle näkymättömissä olevan tilan rajat tuli merkitä, jotta näyttelijät tietäisivät milloin he olisivat piilossa ja milloin näkyvissä yleisölle. Käytin tähän rajaamiseen spraymaalaa, jolla maalasin maahan rajaviivat. Nämä auttoivat hahmottamaan tilaa ja varmistivat näyttelijöiden piilossa pysymisen kohtauksissa, joissa he eivät esiintyneet.

Sadepäivinä viritimme lavan taakse pressuja, joiden alla rekvisiitta ja näyttelijät pystyivät olemaan sateelta suojassa. Katsomon ylle Vekarateatterin toiminnanjohtaja kiinnitti sadetta ja säätä kestäviä purjekankaita, jotka kattoivat myös osittain lavaa.

4.4. Visuaaliset yksityiskohdat kiinteissä lavasteissa

Luodakseni lavalle huonetilojen tuntua, ajan henkeä ja kodikkuutta, halusin Marchien perheen ja Marchin tädin kodin seinien pinnoille koristeelliset tapetit. Näytelmä toteutettiin ulkotilassa, jolloin erityisesti sääolosuhteiden vaihtelu tuli ottaa huomioon – paperitapetti ei olisi kestänyt sadetta. Päädyin toteuttamaan seinien kuvioinnit sapluunalla maalaten ja jalkalistat maalaamalla.

Tapahtumapaikkojen sisustustyyliessä oli otettava huomioon luokkaerot perheen ja tädin kodin välillä. Perheen kodin seinälle tuli enemmän talonpoikaistyyliä oleva ruusuketapetti, kun taas tädin kotiin juhlava ja hyvinkin näyttävä koristekuvio.

Kuva 20.

Kuva 21.

*Kuva 20.
Marchin perheen sapluuna.*

*Kuva 21.
Marchin tädin sapluuna.*

Kuva 22. Tilannekuva maalien sekoittamisesta sekä halutun sävyn etsimisestä (Rantanen 2022b).

Seinäsermien maalaamiseen käytin pienen budjetin vuoksi Vekarateatterin kellarista löytyneitä ulko- ja märkätila maaleja, jotka kestävät sääolosuhteiden vaihtelua. Sekoittelin vanhoja maaleja yhteen, jotta oikeat värisävyt löytyisivät.

Värivalikoimaa oli kuitenkin täydennettävä, minkä vuoksi ostin yhden alennushintaisen maalin, jolla maalasin Marchin tädin seinät. Valitsin vähäisistä vaihtoehdoista tummansinisen, ns. Royal blue:n luomaan arvokasta tuntua sekä aikakauden henkeä huonetilaan.

Käytin seinäkkeiden kuviointiin kahta erilaista sapluunaa. Toisessa sapluunassa oli kohdistusviivat, joiden avulla kuvioista muodostui jatkuva ja toisessa saluunassa oli yksittäinen kuvio jonka kohdistin silmämääräisesti oikealle kohdalle. Aikaisemmasta kankaanpaino kokemuksesta oli sapluunoiden kohdistamisessa hyötyä, sillä se vaati tarkkuutta ja kärsivällisyyttä. Käytin molempien sapluunakuvioiden maalaamisessa vaahtomuovitelaa. Maali teki sapluunasta työstämisen edetessä tahmean ja sitä piti usein puhdistaa, jotta kuvioista tuli riittävän tarkkoja ja siistejä.

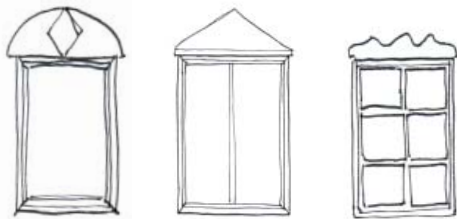
Kuva 23. Marchin perheen seinän toteutus sapluunalla painaen. Kuvioita toistaessa hyödynsin sapluunan kohdistusviivoja. (Rantanen 2022c.)

Kuva 24. Marchin tädin tapetin toteutus sapluunalla painaen. Kohdistuksen tein silmämääräisesti saadakseni tasaisen kuvion. (Pikku naisia -työryhmä 2022b.)

Lavan oikealla puolella etureunassa oli harmaaksi maalattu vaneri, joka viittasi herra Laurencen kodin ulkoseinää. Seinän reunaan piirsin tussilla kuvitteelliset kivitalon kulmat. Lavalle tarvittiin ikkuna ensisijaisesti näytelmässä olevan koulukohtauksen vuoksi. Tässä kohtauksessa nuorin sisko Amy joutuu heittämään hänen limettikaramellinsa ulos koulun ikkunasta opettajansa käskystä, sillä hän ei olisi saanut tuoda niitä kouluun. Toinen kohtaaminen, jossa ikkunaa hyödynnettiin, oli kun flunssainen naapurin poika Laurie tervehtii ikkunan kautta ulkona haravoivaa Jo:ta ja kutsuu hänet kylään. Useamman kerran näytelmässä myös herra Laurence tervehtii ja kutsuu vieraansa tervetulleeksi ikkunasta.

Ikkuna toteutettiin vanhalla taulun kehyksellä, jonka maalasin valkoiseksi. Seinävaneriin tehtiin kehyksen kokoinen aukko, ja maalattu kehys kiinnitettiin aukkoon, jolloin kehyksestä muodostui ikkunankarmit. Ikkunan yläpuolelle toteutettiin vielä koristeellinen kuvio ja ikkunalaudalle tehtiin kukkaistutus. Koristeellisella ikkunalla pyrin luomaan yläluokkaisen vaikutelman.

Kuva 25. Luonnoksia erilaisista ikkunan aukotuksista ja koristeista.

Kuva 26.

Kuva 27.

Kuva 26. ja 27. Herra Laurencen kodin valmis ikkuna.

4.5. Tarpeisto ja irtaimisto

Paneuduin näytelmän kaluste- ja tarpeistovaatimukseen käymällä käsikirjoituksen läpi kohta kohdalta ja kirjaamalla kaikki tarvittavat elementit, jotka olivat oleellisia tarinan kannalta. Jaoin listan huonekalu- ja tarpeistotarpeet eri tapahtumapaikkoihin tai tapahtumiin. Luokittelin tilat ja tapahtumat ryhmiin: Marchin perheen koti, Marchin tädin koti, Laurencen koti, rouva Gardinerin tanssiaissali, koulu sekä sisällissota. Näin tilojen tarpeet oli helpompi hahmottaa ja sovittaa yhteen toimivaksi kokonaisuudeksi.

Vekarateatterilla oli jonkin verran käypää tarpeistoa entuudestaan, mutta suurimman osan hankin kirpputoreilta, Hämeenlinnan Kierrätyskeskuksesta sekä esimerkiksi Tori.fi-palvelun ”annetaan” -osastolta. Lapsuudenkodistani löytyi myös paljon sopivaa rekvisiittaa sekä näyttelijät toivat myös joitain tavaroita näytelmään.

Sovin Hämeenlinnan kierrätyskeskuksen kanssa, että saan produktion tulevista tuotteista –50% alennusta. Tämä oli merkittävä apu niukan budjetin vuoksi joka täytyi pitää mielessä hankintoja tehdessä. Lisäksi sain Tampereen Teatterista lainaan teatteriruokaa.

Ulkona esiintymisen vuoksi lavasteet ja kaikki irtaimisto tuli kantaa näytöksen jälkeen yöksi päärakennukseen sisälle lukkojen taakse, ettei tavaroita katoa tai varasteta.

4.6. Produktion aikataulu

Näytelmän tiimoilta ensimmäinen kokoontuminen oli 20. huhtikuuta, jolloin kaikki produktion jäsenet tapasivat keskenään ensimmäisen kerran. Ensimmäinen lavastusta koskeva palaveri järjestettiin 26.4., jolloin keskustelin ohjaajan kanssa lavastuksesta ja hänen toiveistaan. Aikaa lavastuksen suunnitteluun, tarpeiston hankintaan sekä lavan ja lavasteiden valmiiksi saamiseen oli tässä vaiheessa aikaa reilu puolitoista kuukautta ennen ensi-iltaa, joka oli 17.6. Lavastuskokonaisuuden tuli olla valmis mahdollisimman pian.

Aloitin kirpputoreilla kiertelyn hyvissä ajoin ja keräsin tarpeistoa kasaan, vaikka lavaa ei tuolloin vielä oltu rakennettu. Lavan rakennusmateriaali toimitettiin noin puolitoista viikkoa ja seinävanerit noin viikkoa ennen ensi-iltaa Vekarateatterille. Lavan ja seinien maalaustyöt ja viimeisteleminen tehtiin viikkoa ennen ensi-iltaa. Maalasin seinärakenteita tuolloin äitini avustuksella, kun muu talkooporukka viimeisteli ja maalasi lavaa. Lavan valmistumisen aikataulu aiheutti vaikeuksia monella tavalla. Näyttelijät eivät esimerkiksi voineet harjoitella näytelmää lavasteissa tarpeiston kanssa. Näyttelijöille, ohjaajalle sekä minulle lavastajana näin myöhäinen aikataulu oli haastava. Aikapaine vaati keskittymistä ja paineensietokykyä jokaiselta.

Kuva 28. Näytelmän harjoitukset Vekarateatterin pihamaalla 12.5 2022 (Pikku naisia -työryhmä 2022c).

Ensimmäiset harjoitukset lavalla olivat kolme päivää ennen ensi-iltaa. Tämän vuoksi jäi lopulta hyvin lyhyt aika varmistaa, että kaikki toimi, ja että kaikilla roolihahmoilla oli tarvittavat tavarat lavalle. Gröndahl (2012, s. 121) muistuttaa, että esimerkiksi näytelmäkirjailija ja ohjaaja Bertolt Brechtin mielestä hyvä näyttämötila muotoutuu valmiiksi vasta liikkuvien roolihahmojen näyttelemistyön myötä, ja siksi se on parasta rakentaa valmiiksi vasta harjoituksissa.

Kirjasin harjoituksissa lavastusta koskevia tarpeita. Piirsin lavastussuunnitelmaa paperille, tein viitteellisen pienoismallin ja harjoitustilanteissa käytimme eri tavaroita merkkäämaan eri rekvisiittoja kuvitteellisella lavalla. Lavan ja lavasteiden myöhäinen valmistuminen vaikeutti lavastekokonaisuuden hahmottamista käytännössä, ja näin ollen suurille muutoksille tai parannuksille ei ollut enää aikaa ennen ensi-iltaa. Vielä päivää ennen ensi-iltaa lisäsin Marchin perheen kodin oviaukon verhon alareunaan painoksi kiviä, ettei verho liiku tuulessa liian kovasti.

Gröndahl (2012, 131) kirjoittaa, että lavastusalan opetuksessa on perinteisesti keskitytty näyttämötilan ja -kuvan hallintaan pienoismallin ja luonnosten avulla. Yhtä lailla tärkeää on kuitenkin myös lavastajan taito ajatella tilaa suhteessa toimintaan, näyttelijöiden liikkeeseen ja esitystapahtumaan. Gröndahl esittää, että lavastuksen muuttumista harjoitusprosessin myötä esitellään paljon vähemmän kuin ideavaiheen luonnospiirroksia, koska se tapahtuu joko pikku hiljaa ja huomaamattomasti, tai sitten sellaisella kaaoksella, ettei kukaan ehdi tehdä muistiinpanoja. Muutokset saatetaan toisinaan kokea epäonnistumisina, joista mieluummin vaietaan.

Näytelmän ensi-ilta oli 17. kesäkuuta. Näytöksiä oli yhteensä 18 aikavälillä 17.6–30.8. Näytös ajankohtien välillä oli kaksi useamman viikon taukoa. Kävin Vekarateatterilla tarkastamassa näyttämön kunnon ennen näytöstä tauon jälkeen varmistaakseni, ettei rakenteisiin oltu tehty ilkivaltaa.

Kuva 29. Näytelmän harjoitukset Vekarateatterin pihamaalla 30.5.2022 (Pikku naisia -työryhmä 2022d).

Kuva 30. Päivä ennen ensi-iltaa 16.6.2022 (Vekarateatteri 2023b).

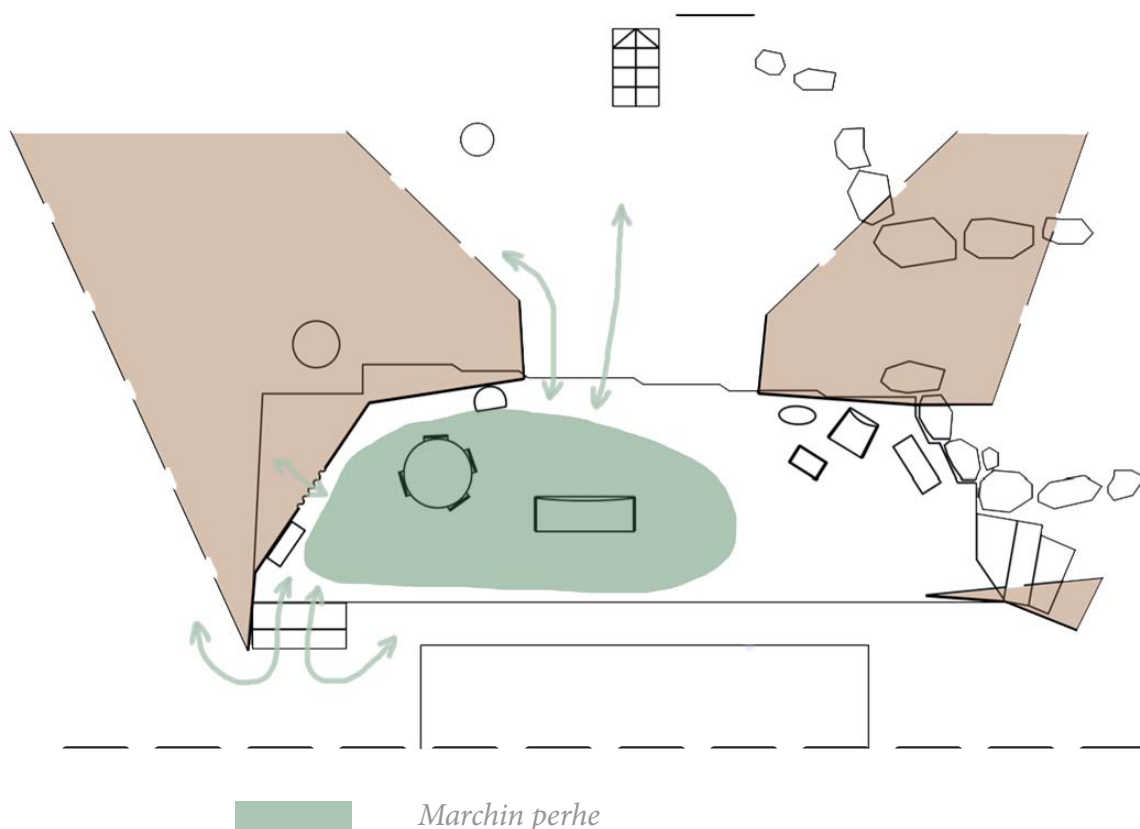
5. Pikku naisia -näytelmän tapahtumapaikkojen lavastaminen

5.1. Marchin perheen koti

Marchin perheen kodissa piti olla ruokapöytä ja sen tuolit, takka, sohva tai sänky sekä paikka keittiön tarpeistolle. Pöydäksi löytyi vanha puinen pyöreä pöytä, jossa oli koristeelliset sorvatut jalat. Keittiön pöydän tuolit sekä sohva löytyivät Tori.fi -palvelun ilmaisosastolta ja takka löytyi Vekarateatterin pihalta. Keittiöön tuli seinälle hyllykkö, jossa oli muun muassa aterimet, teeastiasto, juomalasit ja keittiöpyyhkeitä. Keittiön kaapissa oli ruokailuastiat. Kaikki nämä oli mainittu käsikirjoituksessa ja olivat tärkeä osa dramaturgiaa tuoden perheenjäsenille tekemistä tavalle.

Marchin perheen kodin seinät koostuivat neljästä vanerista. Seinien välissä oli oviaukko, josta perheenjäsenet menivät kulissien taakse. Oviaukossa oli verho, joka mahdollisti helpon liikkumisen ja peitti kulissien takatilan, mutta loi vaikutelman, että henkilöt kulkevat kodin toisiin tiloihin.

Näytelmän tapahtumat sijoittuvat koko kalenterivuoden ajalle, eli näytelmässä käydään kaikki vuodenaajat läpi. Näytelmä alkaa niin, että on talvi, ja lavalla on muun muassa joulukuusi. Jotta talven vaihtuminen kesään näkyi lavasteissa, Marchien perheen ruokapöydällä ollut kynttilä vaihtui kukkakimppuun kesän tullen.

Kuva 31. Marchin perheen kodin sijainti ja kulkusuunnat lavalla.

Kuva 32. Marchin perheen interiööri (Rantanen 2022d).

Kuva 33. Marchin perheen sisarukset näytelmän ensimmäisessä kohtauksessa. (Kelokorpi & Taurinen 2022a).

*Kuva 34.
Kihlajaiskahvit
Marchin perheessä.
Kuva harjoituksista.
(Pikku naisia
-työryhmä 2022e.)*

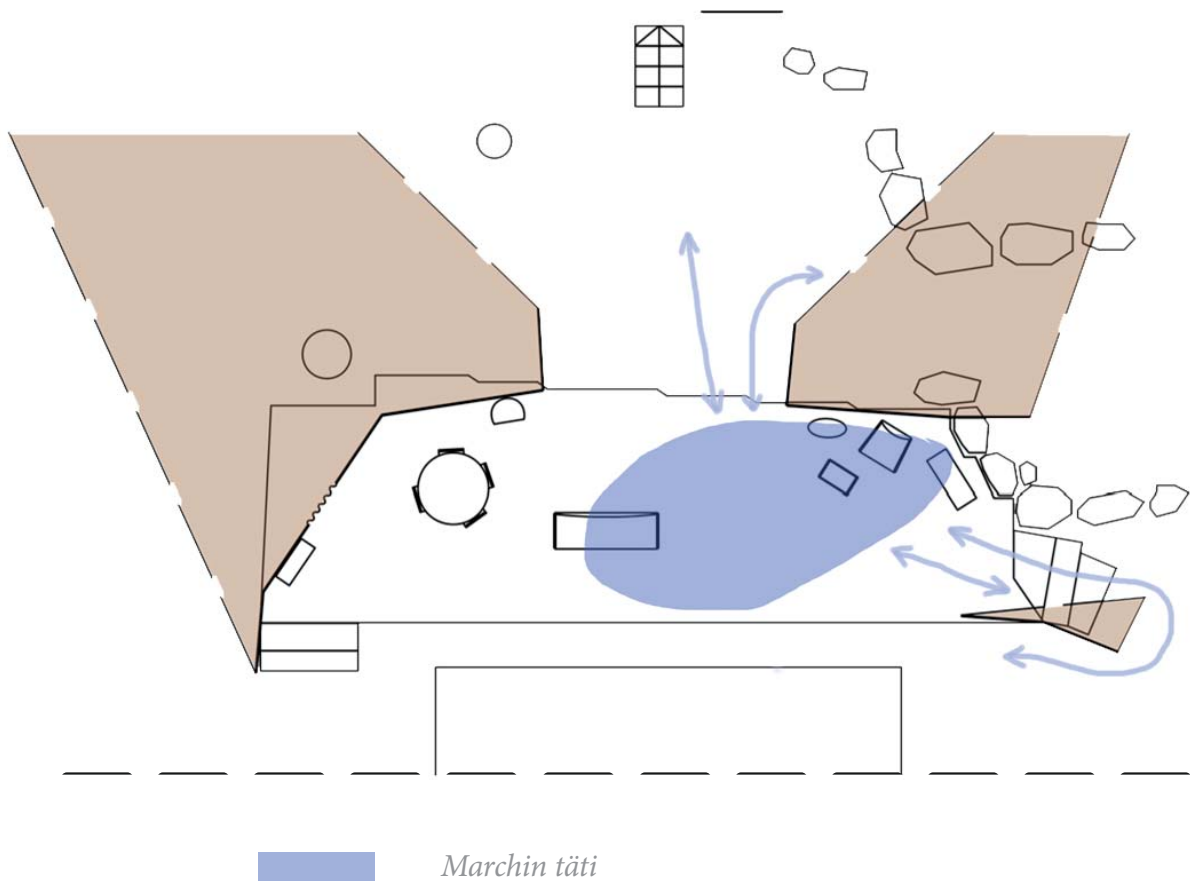

Kuva 35. Beth sairastuoteella. Kuva harjoituksista. (Pikku naisia -työryhmä 2022f.)

5.2. Marchin tädin koti

Marchin tädin kotona seinän eteen tuli nojatuoli ja pieni rahi, jotka löytyivät Vekarateatterilta. Lisäksi lavalla oli pieni teepöytä, seinällä taulu ja kullatut lampetit. Lattialla oli myös matto, joka rajasi summittaisesti tädin kodin aluetta lavasta.

Tädillä oli salainen rasia kallille sormuksilleen ja joitain kirjoja. Nämä tulivat mustaan kirjahyllyyn, joka sijaitsi tädin nojatuolin takana lavan reunassa.

Kuva 36. Marchin tädin kodin sijainti ja kulkusuunnat lavalla.

Kuva 37. Marchin tädin koti (Pikku naisia -työryhmä 2022g).

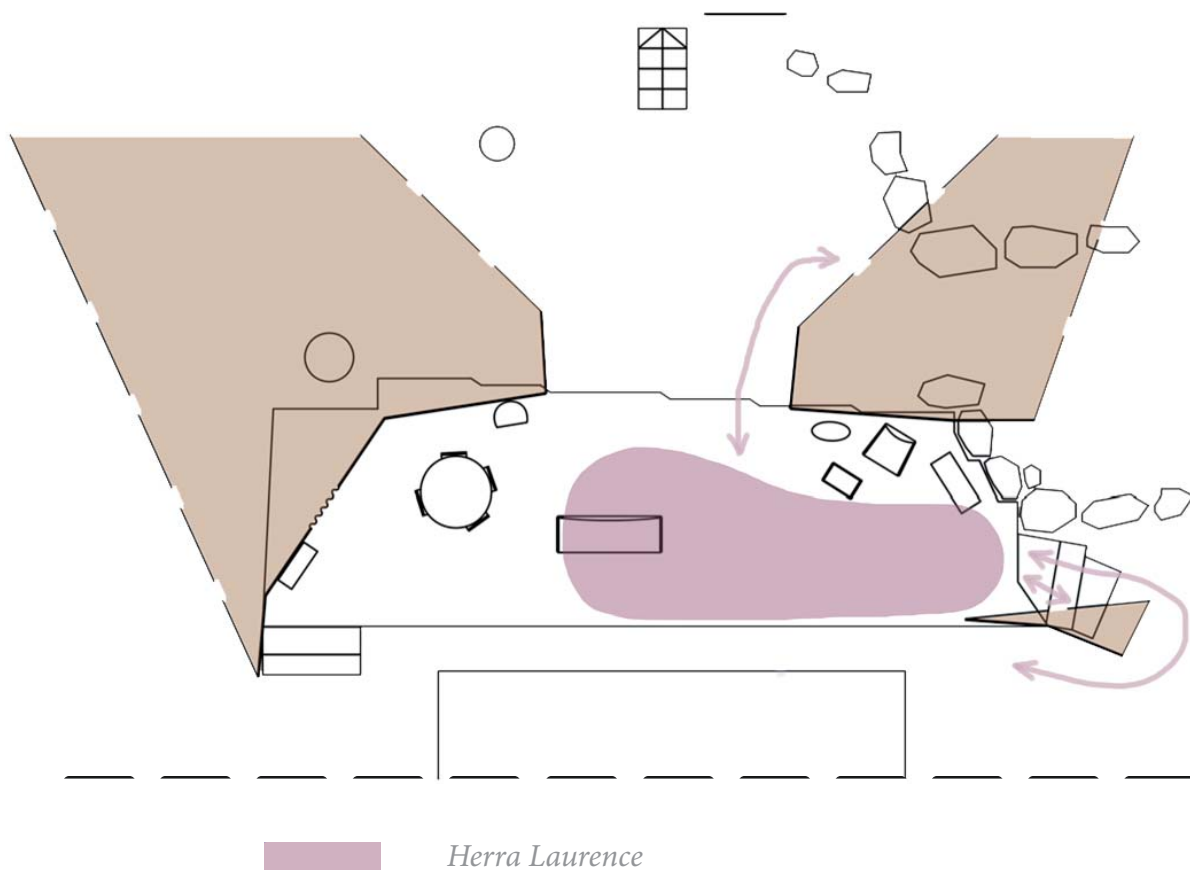
Kuva 38. Marchin tädin kodin interiööri (Rantanen 2022e).

Kuva 39. Marchin täti ja Moppi -koira, Jo pälyilee taustalla (Pikku naisia -työryhmä 2022h).

5.3. Herra Laurencen koti

Herra Laurencen kotia merkitsi yksi seinäke, joka oli ulkoseinä ja siinä ikkuna-aukko. Tästä käsin herra Laurence ja hänen lapsenlapsensa Laurie Laurence toivottivat saapuvat vieraat tervetulleeksi kotiinsa. Laurencen kotona tuli myös olla piano, sillä perheen toiseksi nuorin tyttö Beth soitti pianoa Laurencen isoisän luona näytelmän toisella puoliajalla. Tämä toteutettiin kääntämällä tädin luona oleva kirjahylly toisin päin väliajalla. Tällöin hyllyn takaosa oli yleisöön päin, ja näytti pianon selältä. Muita huonekaluja Laurencen kotona ei tarvinnut olla. Herra Laurencen luona sisällä soi aina pianomusiikki, josta tunnisti tapahtumien siirtyneen tämän kotiin.

Kuva 40. Herra Laurencen kodin sijainti ja kulkusuunnat lavalla.

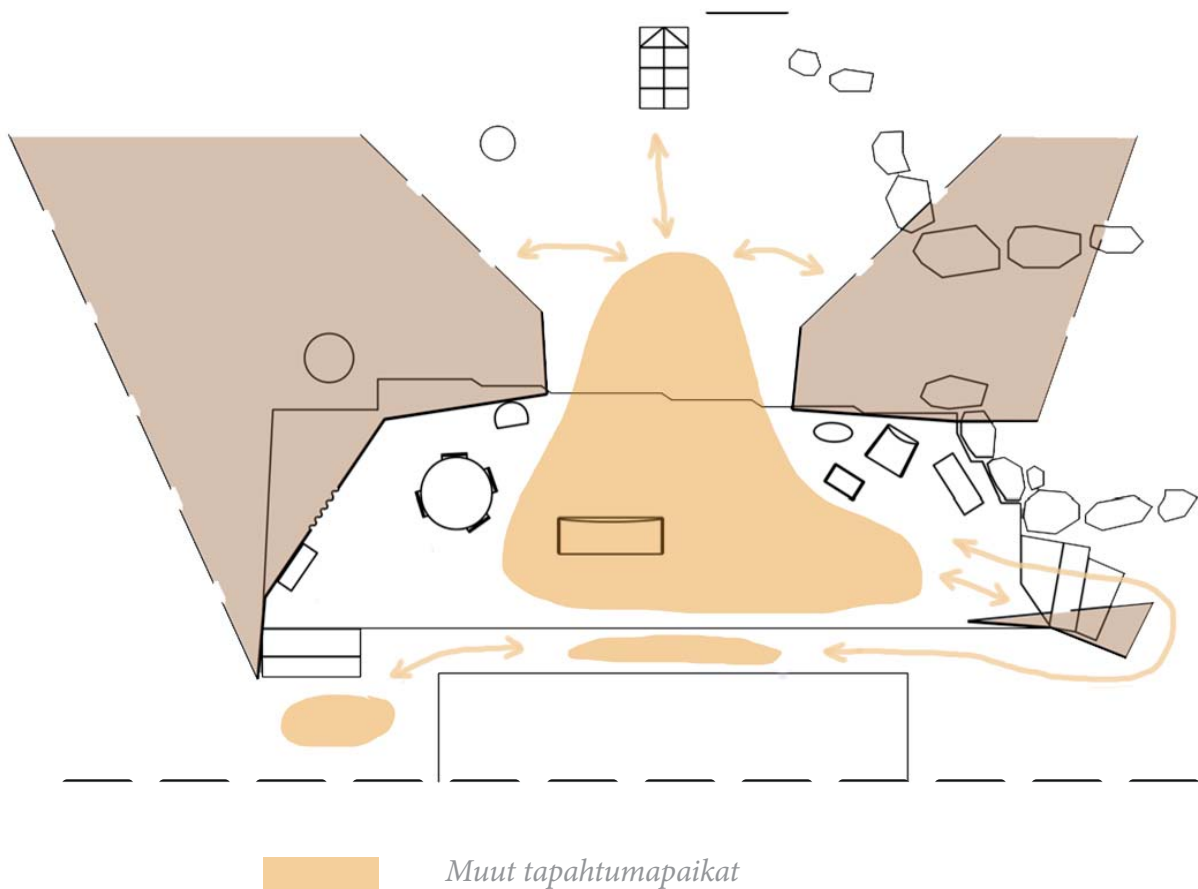

Kuva 41. Herra Laurence sekä hänen lapsenlapsensa Laurie. (Kelokorpi & Taurinen 2022b).

Kuva 42. Beth vieraillee herra Laurencen luona (Pikku naisia -työryhmä 2022i).

5.4. Muut tapahtumapaikat ja ulkokohtaukset

Kuva 43. Tällä alueella tapahtuivat muun muassa Gardinerin tanssiaiset, koulukohtaus ja sisällissota.

Näytelmän tanssiaiset tapahtuivat rouva Gardinerin luona hienossa tanssisalissa. Lavalla muutos tanssisaliksi tapahtui vaaleanpunaisin ja pitsisin verhoihin, jotka asetettiin edellisen kohtauksen loppupuolella seinäsermeihin sekä Marchin perheen että tädin puolelle. Marchin perheen ruokapöydälle laitettiin valkoinen pitsiliina ja kynttilänjalka, sohva siirrettiin lavalta kulussien taakse. Tanssiaiskohtaus alkoi siis lennokkaasti suoraan edellisestä kohtauksesta täydellisellä lavan muutoksella.

Vaaleanpunaiset ja pitsiset kankaat olivat verhon tavoin pujotettu puurimaan. Kiinteiden lavasteseinien yläosaan oli kiinnitetty ruuvit, joiden päälle puurimat verhoineen asetettiin.

Kuva 44. Tanssiaiset (Kelokorpi & Taurinen 2022c).

Näytelmässä on koulukohtausta, jossa Amy menee kouluun laukussaan kielletyt limettikaramellit. Opettaja saa tietää karamelleista ja käskee Amyn heittää karamellit ikkunasta ulos. Koulukohtausta sijoitettiin lähelle keskilavaa, mutta käytössä oli myös koulun seinää kuvaava ikkunallinen herra Laurencen ulkoseinä.

Kuva 45. Koulukohtauksen harjoitustilanne (Pikku naisia -työryhmä 2022j).

Näytelmässä oli myös sisällissotakohtausta, jossa herra March sekä hoitaja ovat pommin räjähdysäänien kuuluessa lavalla. Tässä kohtauksessa käytettiin lavan takaosaa. Lavan takana oli maata, joka sateella muuttui mutaiseksi. Sateella myös lavan kastuessa oli liikuttava erityisen varovasti, sillä lavan pinnasta tuli yllättävän liukas.

Useammassa kohdassa hyödynnettiin myös lähellä olevaa Vekarateatterin päärakennusta, jonka taakse tai jonka takaa näytelmän hahmot saattoivat juosta. Lavan ja päärakennuksen välisellä reitillä oli maan nousu, jossa oli puiset vanhat portaat helpottamassa kulkua. Nämä portaavat lisäsivät vaadittua tarkkaavaisuutta etenkin kohtauksessa, jossa näyttelijä kantaa vastaanäyttelijänsä portaita pitkin päärakennuksen takaa lavalle. Rakennuksen taakse johtavien portaiden viereen laitoin valkoisen lauta-aidan rajaamaan näytelmän tilaa.

Pohdimme harjoituksissa näyttämön valmistuttua, että mistä kuljettaisiin kohtauspaikasta toiseen niin, että näytelmä pysyisi selkeänä ja johdonmukaisena kokonaisuutena. Pohdimme ohjaajan ja näyttelijöiden kanssa asiaa, ja keksimme lopulta, että kaikki kulut paikasta toiseen voisivat tapahtua ns. ulkokautta, eli lavan ja katsomon välistä. Näytelmässä ei siis tapahtuisi ns. seinän läpi kulkuja. Tämä oli paras ratkaisu johdonmukaisuuden vuoksi. Näytelmässä on kohtauksia, missä nimenomaan tarinan kannalta on tärkeää, että kulku toiseen paikkaan tapahtuu ulkokautta.

6. Lavastuksen toimivuus

6.1. Palautteet

Ohjaajan palautteen mukaan hänen suurin ilonsa oli se, että näyttelijät innostuivat lavastuksesta ja se vaikutti heidän sitoutumiseensa näyttelijän taiteelliseen työhön. Ohjaaja arvosti kestäviä valintoja ja kiitti sitä, että lavasteet olivat kierrätysmateriaaleista sekä työntekijöiden kodeista. Ohjaajan mielestä lavastus oli "kertakaikkiaan huikea" jopa sadesäällä. Hänen mielestään oli todellinen testi, että lavastuksesta saatiin tehtyä samaan aikaan kaunis, mutta että se kesti myös kesäteatterin säävaihtelut. Ohjaajan mukaan lavastus herätti näytelmän eloon: "Lavastus ei ollut teoksen tiellä, vaan oli kuin ikkuna, jolla näkymä tuohon Pikku naisien harvinaiseen kauniiseen maailmaan avattiin."

Näyttelijät kokivat, että lavastus oli näyttävä ja toimiva kokonaisuus. Lavan sommittelu oli tasapainoinen ja lavasteissa oli helppo kulkea ja näytellä. Rekvisiitat olivat "upeita ja ajankuvaan sopivia". Jonkun mielestä lavasteet ylittivät jopa odotukset. Eri tapahtumapaikat ja kohtaukset oli ratkaistu selkeästi esimerkiksi seinien väreillä, tai Marchin tädin hienolla tuolilla.

Kehittämiskohteina oli toive lisäsermeistä, joiden takana olisi pysynyt helpommin yleisöltä piilossa. Rekvisiitan paljous työllisti näyttelijöitä, ja lavastuskokonaisuuden kasaaminen ja purku olisi käynyt nopeammin, jos tavaraa olisi ollut vähemmän. Tanssiaisverhoista mainittiin, että ne olivat sinänsä upeat, mutta toteutus ei ihan toiminut. Verhot olivat hankalat laittaa ja ne pullistelivat alla olevien tavaroiden takia, mutta tilan osoittaminen Gardinerin taloksi välittyi hyvin tällä ratkaisulla.

"Olen henkilökohtaisesti todella tyytyväinen ja yllätynyt, kuinka hienot lavastukset ja tarpeistot olet keksinyt. Hyvää työtä."

"Kaikkinensa minua kokonais analyysissäni viehätti kuitenkin kaiken kotikutoisuus, joka ei kuitenkaan tinkinyt tasokkuudesta. Tämä oli lavastuksenkin osalta loistavaa kesäteatteria."

Pyysin yleisöltä palautetta lavastuksen toimivuudesta. Pikku naisia -näytelmän lavastus oli palautteiden mukaan toimiva, ajan henkeä huokuva ja hyvin toteutettu ratkaisu yhteen tilaan ilman merkittäviä muutoksia. "Vaikka tila oli pieni, lavastaja oli pystynyt tuomaan ajan henkeä ja tilan tunnetta esim. erilaisilla tapettiratkaisuilla ja oli ottanut koko näyttämötilan käyttöön." Katsojien palautteen mukaan näytelmä eteni sujuvasti ja selkeästi kohtauksesta toiseen.

Katsojat tekivät tarkkoja havaintoja kokonaisuudesta. Palautteissa huomioitiin, että näyttämön keskeiset huonekalut, sohva ja ruokapöytä palvelivat muuttuvina elementteinä ja peittämällä erilaisilla kankailla lavaste-elementit saatiin muutettua kuvaamaan erilaisia tiloja. Laurencen kodin suhde Marchin taloon oli katsojien palautteen mukaan oivaltavasti toteutettu ikkunana näyttämön oikeassa reunassa,

mikä mahdollisesti kommunikoinnin naapurusten välillä.

“Pikku naisia -näytelmän lavastus oli mielestäni erinomaisesti ja logistiikan näkökulmasta taloudellisesti toteutettu. Sillä luotiin luontevasti ja joustavasti erilaiset tilat. Näyttämötilan hyödyntäminen oli kaiken kaikkiaan dramaturgisesti upeasti toteutettu.”

6.2. Kokemus lavastuksen suunnittelusta

Lavastuksen suunnittelu ja toteutus oli mielenkiintoista ja palkitsevaa. Käsikirjoitus oli tekstimuotona helposti ymmärrettävissä, ja koska se oli jaettu kohtauksiin, sitä oli helppo jäsentää. Lavastus työnä tuntui toisaalta hyvin abstraktilta, koska ainoa ohjaava tekijä oli käsikirjoitus ja tarina. Toki myös näyttelijät ja etenkin ohjaaja ohjasivat lavastuksen suuntaa toiveineen, tarpeineen ja ideoineen. Toisaalta lavastaminen oli hyvin konkreettista käsikirjoituksen tekstin pohjalta toteuttamista ja ongelmanratkaisua. Suunnitteluosuus tapahtui ikään kuin itsestään reunaehtojen puitteissa. Erityisesti pieni budjetti ohjasi valintojani ja rajasi mahdollisuuksia, oli tärkeää löytää mahdollisimman paljon käytettyä ja kierrätettyä. Pysyin annetussa budjetissa.

Koen, että taiteen perusopetuksesta ja erityisesti sisustusarkkitehtuurin koulutuksesta oli suuresti hyötyä tässä työssä. Lavastuksen toteuttaminen oli paljolti käsityötä ja illuusion luomista. Nokkelia ratkaisuja tarvittiin, jotta pienellä resurssilla toteutui selkeä ja yleisölle helposti seurattava kokonaisuus. Tilan ymmärtäminen lavastuksen suunnittelussa oli merkittävän tärkeää.

Hyvät neuvottelutaidot, rohkeus, suhteet, neuvokkuus, kekseliäisyys, yhteistyötaidot ja osaaminen edesauttoivat kokonaisuuden rakentamista aikataulun tiukkuudesta huolimatta. Lavastajana minun tehtävänä oli ohjata näyttelijöitä tarpeiston asettelussa ja lavakokonaisuuden kasaamisessa ennen näytöksiä. Tähän tarvittiin selkeää kommunikointia, organisointitaitoa sekä ryhmän hallintaa. Koen, että pääsin lavastustyön myötä kehittämään näitä taitoja itsessäni.

Onnistuin mielestäni työssä hyvin, vaikka minulla ei ollut aikaisempaa kokemusta teatterin lavastusten suunnittelusta. Se, että myös näyttelin tässä produktiossa, auttoi minua hahmottamaan näyttelijän tarpeet lavan suhteen. Syvä perehtyminen tarinaan tapahtui hyvin luonnostaan ollessani yksi näyttelijöistä.

Toimiessani lavastajana ja näyttelijänä, käänköpuolena oli kahden työn vaatimusten yhteensovittaminen. Näyttelijänä minulla oli paljon haltuun otettavaa roolissa ja vuorosanoissa, minkä vuoksi lavastamisen prosessi samanaikaisesti oli vaativa. En myöskään nähnyt lavasteiden toimivuutta näytelmän eri vaiheissa, sillä olin lähes joka kohtauksessa itse lavalla.

Mielestäni onnistuin lavastuksen vastuullisuudessa. Pyrin tekemään kaikki hankinnat ja valinnat noudattaen kiertotalouden periaatteita. Tätä tosin edesauttoi niukka budjetti, sillä mitään uutta ja kallista ei olisi ollutkaan varaa ostaa. Tämän produktion

jälkeen lava jää paikalleen ja sitä käytetään uudestaan. Viimeisen näytöksen jälkeen seinien rakenteet purettiin ja laitettiin säilöön seuraavaa kertaa varten. Lainatavarat palautettiin ja kirpputori hankinnat jäivät Vekarateatterin käyttöön.

Näytelmän lavastuksesta tuli mielestäni kodikas, lämminhenkinen ja selkeä. Koen, että lavastus tuki mielikuvaa 1800-luvun aikakauden interiööreistä ja tarinan ja sen henkilöiden narratiivista. Tarpeiston runsas määrä oli mielestäni perusteltua käsikirjoituksen ja dramaturgisten seikkojen vuoksi.

Onnistuin tavoitteissani pääosin hyvin. Havaitsin parannuskohteita toteutuksessa, mutta suunnitelma itsessään täytti lavastukselle asetetut tavoitteet. Budjetti, aikataulu ja materiaalien niukkuus olivat rajoittavat tekijät, minkä vuoksi viimeisiä yksityiskohtia ja ajatuksia ei ollut mahdollista toteuttaa. Suurin ja merkittävin parannuskohta lopputuloksessa olisi ehdottomasti ollut näkösuojien lisääminen näyttelijöiden kulissitilan parantamiseksi, sekä kokonaisuuden saumattomampi visuaalisuus seinien sävy- ja korkeuserojen minimoinnilla. Herra Laurencen ulkoseinän asettelua olisin vielä tarkastellut uudestaan ja pyrkinyt kääntämään seinää enemmän kohti keskilavaa niin, että aivan katsomon vastakkaisestakin reunasta olisi nähnyt ikkunan paremmin. Jos tekisin produktion uudestaan valitsisin muun muassa Rouva Gardinerin tanssiaisten verhomateriaaliksi hieman paksumman kankaan, jotta verhojen asettaminen olisi huolettomampaa ja että ne laskeutuisivat kauniimmin. Lavasteita maalatessa olisin voinut myös tehdä eri sävyillä aidompaa ja kolmiulotteisempaa tunnelmaa, esimerkiksi jalkalistoihin, mutta aikataulu ja maalien puute oli tähän esteenä. Koen, että kommunikaatio Vekarateatterin ja minun välillä olisi voinut olla selkeämpää ja aikatauluista ja tavoitteista olisimme voineet puhua vieläkin enemmän selkeyden ja yhteisymmärryksen saavuttamiseksi.

Merkittävin ja itselleni henkilökohtaisin huomio opinnäytetyötä tehdessä oli se, että lavasuunnittelu ja ihmisen tunteisiin koskettaminen lavastamisen avulla kiinnostaa minua jatkossakin. Koen, että lavastusta luodessa pääsen yhdistämään tilasuunnitteluun osaamisen ja taiteellisen sekä kerronnallisen osaamiseni yhteen.

7. Lähteet

Andrews, D. 2021. Jo brings one of her stories to life at the Weekly Volcano Press. Maryland Today. Viitattu 19.5.2023. Saatavissa <https://today.umd.edu/theatre-students-sing-classic-feminist-story>

Baugh, C. 2013. Theatre, Performance and Technology: The Development and Transformation of Scenography. 2. painos. Lontoo: Palgrave Macmillan.

Columbia Pictures 2019. The New York Times. Alvarado as Meg. Viitattu 17.5.2023. Saatavissa <https://www.nytimes.com/2019/09/12/movies/little-women.html>

Craven, J. 2019. American Victorian Architecture, Homes From 1840 to 1900. ThoughtCo.com. Viitattu 15.5.2023. Saatavissa <https://www.thoughtco.com/victorian-house-styles-1840-to-1900-178210>

Dills, C. 2018a. Read, render, realize: A step-by-step guide to set design. Dramatics Magazine. Nro 4–5/2018. Viitattu 17.5.2023. Saatavissa <https://dramatics.org/read-render-realize/>

Dills, C. 2018b. A rendering of the street scene from Boston University's Roméo et Juliette. Dramatics Magazine. Nro 4–5/2018. Viitattu 17.5.2023. Saatavissa https://dramatics.org/wp-content/uploads/2018/10/rendering_full2.jpg

Dills, C. 2018c. A rendered model for the opening scene of Roméo et Juliette. Dramatics Magazine. Nro 4–5/2018. Viitattu 17.5.2023. Saatavissa https://dramatics.org/wp-content/uploads/2018/10/render_full.jpg

Folshom, A. H. Interior photograph of the Bellingham-Cary House, Chelsea, Mass. Historic New England. Viitattu 20.5.2023. Saatavissa <https://www.historicnewengland.org/explore/collections-access/capobject/?refd=PC002.USMA.Chelsea.098.13>

Frank Cousins Art Co. Interior photograph of the entrance hall in the Francis Peabody House, "The Lindens," Danvers, Mass. Historic New England. Viitattu 20.5.2023. Saatavissa <https://www.historicnewengland.org/explore/collections-access/capobject/?refd=PC002.USMA.Danvers.103.01>

Global Boston 2016. First Wave Immigration, 1820-1880. Boston College, Department of History. Viitattu 18.5.2023. Saatavissa <https://globalboston.bc.edu/index.php/home/eras-of-migration/test-page/>

Gröndahl, L. 2012. Lavastus tapahtumana. Teoksessa Ikonen, L., Järvinen, H. & Loukola, M. (toim.) Näyttämöltä tutkimukseksi: Esittävien taiteiden metodologiset haasteet. Näyttämö ja tutkimus 4. Teatterintutkimuksen seuran vuosikirja 2012(4),

120–136. Teatterintutkimuksen seura. Viitattu 10.5.2023. Saatavissa https://taju.uniarts.fi/bitstream/handle/10024/5995/Gr%C3%B6ndahl_Lavastustapahtumana.pdf?sequence=1

Grönholm, B. 1988. Tekniikkaa näyttämöllä. Valtion painatuskeskus. Julkaisija Taideteollinen korkeakoulu.

Hirvikoski, R. 2017a. Lavastussuunnittelun lähtökohtia. Teatterimuseo. Viitattu 18.5.2023. Saatavissa <https://www.teatterimuseo.fi/oppimateriaalit/teatterinabc/lavastuksensuunnittelu.php>

Hirvikoski, R. 2017b. Miten lavastus ohjaa esityksen tyyllilajia? Teatterimuseo. Viitattu 18.5.2023. Saatavissa <https://www.teatterimuseo.fi/oppimateriaalit/teatterinabc/lavastusohjaatyyllilajia.php>

Kelokorpi, E. & Taurinen, I. 2022a. Marchin perhe jouluna. Videotallenne.
Kelokorpi, E. & Taurinen, I. 2022b. Herra Laurencen koti. Videotallenne.
Kelokorpi, E. & Taurinen, I. 2022c. Tanssiaiset. Videotallenne.

Maa- ja metsätalousministeriö. 2023. Viitattu 13.5.2023. Saatavissa <https://mmm.fi/kiertotalous>

McKinney, J. & Butterworth, P. 2009. The Cambridge Introduction to Scenography. New York: Cambridge University Press.

National Trust UK 2022. Interior design through the ages. Viitattu 17.5.2023. Saatavissa <https://www.nationaltrust.org.uk/discover/history/architecture/interior-design-through-the-ages>

Norwood, Arlisha R. 2017. National Women's History Museum Fellow. Viitattu 19.5.2023. Saatavissa <https://www.womenshistory.org/education-resources/biographies/louisa-may-alcott>

Pajunen, A. 2013. Teatterin näyttämö teknisen henkilökunnan työpaikkana. Metropolia Ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö. Viitattu 13.5.2023. Saatavissa <https://www.theseus.fi/handle/10024/59100>

Paputungan, R. 2023. CENSTACOM's LITTLE WOMEN. Broadway World. Viitattu 19.5.2023. Saatavissa <https://www.broadwayworld.com/indonesia/article/Review-CENSTACOMs-LITTLE-WOMEN-Showcased-the-Communitys-Heart-and-Talent-20230124>

Pikku naisia -työryhmä 2022a. Valmis lava. Pikku naisia -työryhmän kuva-arkisto.
Pikku naisia -työryhmä 2022b. Sapluunalla maalaaminen. Pikku naisia -työryhmän kuva-arkisto.
Pikku naisia -työryhmä 2022c. Näytelmän harjoitukset Vekarateatterin pihamaalla. Pikku naisia -työryhmän kuva-arkisto.

Pikku naisia -työryhmä 2022d. Näytelmän harjoittelua ulkona. Pikku naisia -työryhmän kuva-arkisto.

Pikku naisia -työryhmä 2022e. Kihlajaiskahvit. Pikku naisia -työryhmän kuva-arkisto.

Pikku naisia -työryhmä 2022f. Beth sairastuotteella. Pikku naisia -työryhmän kuva-arkisto.

Pikku naisia -työryhmä 2022g. Marchin tädin koti. Pikku naisia -työryhmän kuva-arkisto.

Pikku naisia -työryhmä 2022h. March täti ja Moppi -koira. Pikku naisia -työryhmän kuva-arkisto.

Pikku naisia -työryhmä 2022i. Beth herra Laurencen luona. Pikku naisia -työryhmän kuva-arkisto.

Pikku naisia -työryhmä 2022j. Koulukohtaus. Pikku naisia -työryhmän kuva-arkisto.

Pikku naisia -työryhmä 2022k. Viimeinen ilta. Pikku naisia -työryhmän kuva-arkisto.

Raith, P. 2021. Lydia White (Jo) in LITTLE WOMEN. Broadway World. Viitattu 19.5.2023. Saatavissa <https://www.broadwayworld.com/westend/article/Photos-First-Look-at-LITTLEWOMEN-at-Park-Theatre-20211116>

Rantanen, T. 2022a. Lavan rakentamista.

Rantanen, T. 2022b. Maalien sekoittamista.

Rantanen, T. 2022c. Sapluunalla painaminen.

Rantanen, T. 2022d. Marchin perheen koti.

Rantanen, T. 2022e. Marchin tädin koti.

Räsänen, H. 2011. Länsimaisen teatterin alku. Teatterimuseo. Viitattu 19.5.2023. Saatavissa <https://www.teatterimuseo.fi/oppimateriaalit/teatterinabc/lavastusantiikink-reikassa.php>

Sisustusarkkitehdit SIO. Paremman ympäristön puolesta – Sisustusarkkitehdit SIO. Viitattu 27.5.2023. Saatavissa <https://sio.fi/fi/mita-teeimme/>

Teatterimuseo. Teatterin ABC: Lavastus. Viitattu 18.5.2023. Saatavissa <https://www.teatterimuseo.fi/oppimateriaalit/teatterinabc/lavastus.php>

Tieteen termipankki 2023. Skenografia. Viitattu 15.5.2023. Saatavissa <https://tieteen-termipankki.fi/wiki/Nimitys:skenografia>

Vekarateatteri. Vekarateatterin verkkosivut. Viitattu 5.5.2023. Saatavissa <https://www.vekarateatteri.fi/>

Vekarateatteri 2022. Facebook-päivitys 30.8.2022. Viitattu 5.5.2023. Saatavissa <https://www.facebook.com/photo?fbid=757845291862654&set=a.638438590469992>

Vekarateatteri 2023a. Facebook-päivitys 14.5.2023. Viitattu 16.5.2023. Saatavissa <https://www.facebook.com/keravanvekarateatteri/posts/pfbid02zeJHo5WnBgJmumc6e5uWRtusFkFp2jvGpYMKPH97Q38LggyUoxGdUHWfrJrqF2HXI>

Vekarateatteri 2023b. Facebook-päivitys 15.8.2022. Viitattu 23.5.2023. Saatavissa <https://www.facebook.com/photo?fbid=746608516319665&set=a.638438593803325>

Victorian era 2011a. Victorian American History. Victorian-era.org. Viitattu 10.5.2023. Saatavissa <https://victorian-era.org/victorian-era-america.html>

Victorian era 2011b. Victorian Era American Architecture. Victorian-era.org. Viitattu 10.5.2023. Saatavissa <https://victorian-era.org/victorian-era-american-architecture.html>

Webb, W. 2019a. Meg, Jo, Amy and Beth. Set Decorators Society of America. Viitattu 17.5.2023. Saatavissa https://www.setdecorators.org/sites/setdecorators/articles/thumbnails_800_530/LW_2a_sisters_framed_09055.jpg

Webb, W. 2019b. The March house, parlor. Set Decorators Society of America. Viitattu 17.5.2023. Saatavissa https://www.setdecorators.org/sites/setdecorators/articles/thumbnails_800_530/LW_7_4_3_parlor_7911.jpg

Wolf, R. C. & Block, D. 2014. Scene Design and Stage Lighting. 10. painos. Wadsworth: Cengage Learning.

Kuva 46. Elokuun hämärtyvä ilta viimeisen esityksen jälkeen (Pikku naisia -työryhmä 2022k).

Jälkisanat

Johdannossa kirjoitin: Edessäni oli hyppy tuntemattomaan... ja mitä vielä tulisinkaan kokemaan kun pienen budjetin teatteriproduktio pääsi vauhtiin...

Todellakin, en arvannut mitä produktio toi elämäni.

Niinkuin Pikku naiset etsivät itseään, minäkin etsin — ja löysin. Pikku naisia -näytelmä toi elämäni rakkauden ja pisyvyyden, se toi ihmissuhteen, joka muutti elämäni.

Kiitos

Äiti

Touko-rakkaani

Läheiset ja ystävät

Ohjaaja Rebekka

Näyttelijäkollegat